

ZASTAVOSLOVJE - VEKSILOLOGIJA

KAJ JE ZASTAVOSLOVJE OZIROMA VEKSILOLOGIJA?

I. - SPLOŠNO - NJIHOV POJAV

II. - POSEG V ZGODOVINO

- Antika
- Srednji vek
- Gonfanon
- Panir
- Standarta
- Vimpel
- Žvenkel
- Novi vek
- Moderna doba
- Razvoj moderne

III. - ZASNOVA IN IZDELOVANJE ZASTAV

- Barvne norme v nekoč in danes
- Kroji in izdelava zastavja

IV. - RAZDELITEV IN UREDITEV ZASTAVJA

- Zastave
- Kolore
- Bandera
- Prapori
- Signalne zastave
- Namizne zastavice
- Pomorske zastave

V. - NAMEMBOST IN UPORABA ZASTAVJA

- Splošno
- Predstavitev, opis zastave
- Izvešanje zastavja
- Etika zastavja

VI. - KAJ JE ZASTAVA ?

VII. - KAJ JE PRAPOR ?

VIII. - SLOVENSKO ZASTAVOSLOVJE

- Današnje stanje v Republiki Sloveniji
- Današnje stanje v Slovenski vojski-SV

KAJ JE ZASTAVOSLOVJE OZIROMA VEKSILOLOGIJA?

Veksilologija je veda, ki obravnava in proučuje vse v zvezi z zastavami in prapori, torej:

- njihov pojav in pomen v razvoju človeštva,
- njihovo zgodovino in razvoj,
- njihovo zasnovano in izdelavo,
- njihovo razdelitev in ureditev,
- njihovo uporabo.

I. - SPLOŠNO - NJIHOV POJAV

Površnemu opazovalcu se zdi vse v zvezi z zastavami bolj preprosto, kot je to v resnici.

Povzetek takšnega mnenja bi bil videti nekako tako: nekdo si izmisli všečni barvit tekstil, mu da svoj namen in to potem ob ustreznih priložnostih predstavlja manjši ali večji skupini ljudi, ki jih želi na nekaj opozoriti, oz. jih v nekaj prepričati. Pri analizi tega preprostega dejstva se začno vrstiti vprašanja. Če ta potem dovolj temeljito odkrivajo plast za plastjo v vedi, ki predstavlja zastavoslovje, začnemo spoznavati pojem zastave v njeni globini in širini.

Pojem zastave je zagotovo tako star kot pojem civilizacije, seveda s tem, da se je videz in način uporabe te simbolike z razvojem civilizacije kajpak spreminjal. Pred tisočletji je takšen simbol lahko predstavljala na nek kol nataknjena barvita školjka ali morda rogata lobanja nekega goveda, kasneje morda že kos živalskega krzna. Danes je to že med prapori lahko umetniško izvezen in kar dragocen kos tekstila. Ne smemo pa prezreti, da je bil pojem zastavoslovne simbolike vedno aktualen, tako v miru kot v nemiru. V mirnih obdobjih je služila ta simbolika uveljavljanju nekih idej, v nemirnih pa je vzbujala hrabrost v tesni zvezi z nekim uveljavljanjem, bojevanjem, vojno, zmagoslavjem itd.

Za sodobno pravno utemeljevanje zastavoslovne simbolike se poslužujemo mednarodno veljavnega sistema in posebnega izrazoslovja. Slovenci zastavoslovnega jezika še nimamo dograjenega. Splošno velja, da je gledano od gledalca, zastavin drog na levi, zastavina ruta pa razgrnjena (plapola) v desno. Strani "desno" in "levo" se v zastavoslovju obravnavata ravno obratno kot v heraldiki. Prvi vertikalni rob zastavine rute, s katerim je pritrjena na drog imenujemo drogovni rob, rob na na vetrnem delu zastavine rute, je vetrni rob. Predel zastavine rute med drogom in njeno vertikalno simetralo imenujemo drogovno polje, del med simetralo in vetrnim robom je vetrno polje. Proti gledalcu obrnjena stran zastavine rute je prednja stran (avers), stran rute, ki je obrnjena od gledalca (revers) je druga ali tudi zadnja stran rute.

V grboslovju ima grb svoj vrstni red barv: prva barva je barva (glavnega) atributa, druga je barva ščitovega polja, na kateri dominira atribut. Morebitna tretja barva ponazarja dopolnilno (okrasno) barvo atributa. Ta sistem velja od približno 1900 naprej, pred tem je veljala za prvo barvo barva ščita. To je bilo sporno, kajti po tem pravilu je grb predstavljen že z enobarvnim (sicer praznim) ščitom. Tako seveda ne gre, kajti grb je "stalno barvno slikovno znamenje simbonega pomena", "heraldično sliko" pa lahko predstavljata še dve (komplementarni) barvi. Pri zastavah, ki so nasledile svoje barve po temeljnem grbu, so barve na zastavino ruto razvrščene v vrstnem redu, in sicer: pri horizontalnih zastavinah rutah štejemo barve od zgoraj navzdol. Prva heraldična barva predstavlja na zastavi prvo barvno progo, itd. Pri vertikalno postavljenih barvah, torej pri tribarvnih (trikolorah), štejemo barvna polja od leve v desno.

II. - POSEG V ZGODOVINO

Današnjemu pojmu zastave so služili simboli starim kitajskim ljudstvom že pred štiri tisoč leti, ki jih dokazujejo tamkajšni izkopi glinenih vojaških odredov.

Komaj nekaj manj staro simboliko, ki ima značilnosti današnjega zastavja, najdemo odkritjih staroegipčanskih kultur. Pri različnih verskih ("državniških") ceremonialih so bili uporabljani, pomensko zelo podobni današnjim, oblikovno pa povsem drugačni simboli.

- Antika

Časovno še bližja je antika. Stara grška kultura je dala osnovo simboliki, ki so jo kasneje, kajpak po svoje, razvijali stari Rimljani. Njihova kultura je vse to tudi beležila v kamnu kar se je ohranilo, zato nam je tudi bolj poznana. Danes nam daje celo ime za današnje vedenje o zastavoslovju - veksilologija. Predvsem Rimljanom je služila zastavoslovna simbolika kot borbena znamenje posameznih taktičnih oddelkov: signum, veksilum in labarum. Signe in vexille (veksilum - vexillologija), ki so služile kot simboli rimljanskih vojaških kohort, so si bile po zunanjem videzu podobne. Ker so predstavljale kombinacijo nekega kovinskega znaka in tekstila, bi lahko rekli, da so po svojem pomenu nadomeščale današnji grb in zastavo skupaj.

- Srednji vek

Eden temeljnih srednjeveških razlogov za vpeljavo zastav v rabo je bila njena praktičnost v primerjavi z grbom. Grb na ščitu je moral biti prepoznaven na 200 vojaških korakov. Z razvojem vojskovanja so se razdalje večale, medtem ko je grb obdržal svojo normalno velikost. Pač pa so lahko mnogokrat povečane simbolne grbovne barve prenesli na tekstil, torej na zastavo. Le-to so natakneli na visoko kopje, s čimer je bila problematika identitete rešena. Z nastankom ognjenega strelnega orožja, je postal ščit z barvno simboliko neuporaben. Nadomestek takšnega simbola, torej tekstilna ruta, zastava pa je funkcionirala, ne glede na to, kolikokrat je bila prestreljena. Pa še nekaj: ob morebitni izgubi bitke je poražena vojska s svojo zastavo lažje bežala, kot bi s ščiti, v kolikor le-ti niso ostali v razbitinah. V srednjemveku je bila zastava simbol deželnih knezov. Fevdalnih podelitev zemljišč in posestev, tega dejanja brez zastave ni bilo moč niti zamisliti, saj je bila ob podelitvi fevdaljemalcu podarjena tudi zastava (odtod "zastavno pravo").

Evropske zastave s križi (Andrejev križ, Jurijev križ, Daneborg) imajo svoje zgodovinske predhodnice v zastavah križarskih vojn. Praktična uporaba zastav (tedaj pravzaprav praporov) se je začela še v srednjem veku predvsem na sredozemskih ladjah, ki so označevale njih italijanska porekla. Ta način prepoznavanja plovil se je počasi razširil tudi na severno evropske pomorske države. Od konca 13. stol. obstajajo že prva trdnejša pravila o označevanju hanzeatskih ladij s "fanami".

- Gonfanon.- Najbolj znana izvorna oblika srednjeveške zastave je gonfanon, imenovan tudi gonfalon. To je bila "zastava" iz razmeroma ozkega in dolgega tekstila, z enim ali dvema razporkoma od sredine rute naprej. Približno razmerje širine proti dolžini je 1 : 6). Gonfanon je imel heraldični simbol upodobljen po vzdolžni osi rute, sicer pa je predstavljal odred srednjeveškega vojaštva.

- Panir. - Z izvorom heraldike je nastala zastavica kvadratne oblike. To je bil simbol posameznika, sicer vodilnega konjenika v desetini zapriseženih vitezov. Njegova rutica je nosila pokončno podobo heraldičnega simbola. Njegovo funkcijo v današnjem času nadaljuje od njega nekoliko večja standarta.

- Standarta. - Po srednjeveški zastavoslovni simboliki se je do današnjega časa ohranila tandarte. Predstavlja jo običajno v trdi izvedbi izdelana kvadratna zastava dimenzija 35 x 35. oz. 40 x 40 cm. Standarte običajno predstavljajo različne izvedbe državnih simbolov in kot takšne služijo osebnostim najvišjih častí v državni ureditvi (torej različni predsedniki oziroma vojaški voditelji).

- Vimpel. - "Veternik" - Vitezi, kot posamezniki v sestavi desetini, so imeli pravico do lastne zastavice na svojem kopju, do vimpla. To je bila na vrh kopja pritrjena manjša trikotna rutica s heraldičnim motivom iz vitezovega grba.

- Žvenkel. - Lahko bi ga imenovali tudi - rep, nekateri ga imenujejo praporec. Gre za podaljšek zgornjega polja neke zastave, katerega funkcija je bila v tem, da je ob svojem plapolanju "nosil" zastavino ruto tako, da je ta na konjeniškem drogu ostajala razprostrta.

- N o v i v e k

V novem veku je začela svoje ladje označevati s svojo kopensko zastavo Nizozemska. Ko so ta način označevanja prevzele še druge države, se je začelo uveljavljati zastavno pravo. Zanimivo je to, da se je zastavoslovje razvilo za pomorske potrebe, sprva predvsem za vojaška ladjevja, za tem pa za tim. trgovsko mornarico. Pomorsko pravo je bilo uveljavljeno za vojni red na morju. Zaradi svojih strategij (zvičajnosti), so ga kajpak mnoge agresorske ladje s pridom kršile. Razvoj celinskega zastavoslovja je za pomorskim kar dolgo zaostajal, razvilo se je šele v slednjih stoletjih.

- M o d e r n a d o b a

Modernejše zastavoslovje je moč utemeljevati šele s francosko revolucijo (1789). S francosko trikoloro (tribarvnico) se je začel uveljavljati novi stil preprostega, slikovitega in predvsem markantnega zastavoslovja. Glede na samo zvrst zastavja, lahko smatramo vse dotedanje "zastave" pravzaprav za prapore (vzorčno komplicirani barviti unikati). Napoleon je s svojo povsem novo zasnovano tribarvnico pravzaprav ustavril ločnico, ne samo med starim in novim zastavoslovjem, temveč med prapori in zastavami. Tedanji Kranjci (Vojvodina Kranjska) tega niso prezrli in so prav v njemu našli navdih za enak barvni simbol in to ne prapor, temveč zastavo. Njena prva upodobitev, ki je utemeljena v grbu Vojvodine Kranjske, je ohranjena iz 1810. leta (Ilirija oživiljena). Iste barve, ki so jih napoleonske vojske prinesle na Kranjsko, so po tedaj veljavnem heraldičnem vrstnem redu grbovnih barv, prenesli na zastavino ruto: bela, modra in rdeča. Zastava Dežele Kranjske je bila dvajset let po padcu Napoleona, torej v letu 1836, po tedanjih dunajskih oblasteh tudi politično priznana. Po marčni revoluciji (1848) je združeno slovensko gibanje uspelo tej zastavi, tokrat kot vse slovenski zastavi, priboriti in zagotoviti (1849) tudi politični pomen.

V svoji osnovi enaka zastava pomeni danes uzakonjeni narodni simbol slovenskega naroda, ki pa ga nikjer ne izpostavljamo. Enaka zastava z dodanim državnim simbolom na belem in modrem polju (v levem kotu) pa predstavlja državno zastavo Slovenije.

- R a z v o j m o d e r n e

Začetek uradne veksilološke vede temelji v Evropi, čas njenega nastanka pa lahko postavimo v čas po koncu prve svetovne vojne. Svet je v tem smislu postal manjši, simbolika drugih celin je vplivala tudi na evropski zastavoslovni okus. Že v srednjem veku se je zastavoslovje opiralo na heraldične teorije tako, da se je tudi barvno ravnalo po heraldičnih normah nekako do druge polovice 19. stoletja. S političnim in kulturnim obvladovanjem celotnega sveta, je nastajal tudi vsakdanji odnos do življenja bolj sproščen. Tudi zastavoslovje se je začelo izvijati iz togih heraldično barvnih norm in je raje sledilo čutnim potrebam. Barvna sestava je postala svobodna, le srebrna, v veksilologiji torej bela, je zadržala del svoje izjemnosti, ki je pravzaprav dvojna. Po eni strani gre za njeno funkcijo neutralne osnove zastavine rute, po drugi pa ji lahko prisojamo funkcijo vezne barve v sedanji množini zastavoslovnih barvnih odtenkov.

Ker je po prvi svetovni vojni nastalo mnogo novih držav, so tudi v izogib prevelikih podonosti simbolov, le-te vnesle v zastavoslovje nove barvne tone. Tedaj so bili to, svetlo modri, oranžni, svetlo zeleni in še kakšen barvni ton. Podrugi svetovni vojni se je barvni razmah še povečal tako, da današnja barvna lestvica zastav obsega množico barvnih tonov. Za dodatni simbol na zastavi ni napisanih pravil. Nekoliko puristična norma sicer predlaga, da naj zastava ne vsebuje ideoloških in heraldičnih simbolov. Če ga zastava že prinaša, zanj

prostorskih (velikost, lega) omejitev ni. To je prepuščeno kultiviranosti naroda oz. njene politike, s kakšno zastavo se bo predstavljala svetu.

Neizpodbitno dejstvo pa je, da vsaka dodatna oznaka na zastavini ruti zmanjšuje univerzalnost zastavine predstavljene uporabnosti. V tem pogledu je v Evropi med najboljšimi simboli zastava (veksilološko "göš") Švice. Med oporečnimi zastavami vodi Slovenija in Lichtenstein, vatikansko zastavo pa rešuje njena kvadratna oblika (göš).

III. - ZASNOVA IN IZDELOVANJE ZASTAV

- Barvne norme nekoč in danes

Ko so zastave še predstavljale funkcionalno nadomestitev grbov, so se pri sestavi njenih barv držali heraldičnih zakonitosti. Pri teh je pomembno takšno zlaganje barv, da ne prihaja do vizuelne barvne zlitosti. Prav v tem so utemeljeni heraldični barvni "tabuji", kot so nezložljivost rdeče, modre in zelene barve niti v posameznih dvojicah (npr. rdeča-modra, modra-zelena, zelena rdeča), niti vse tri skupaj.

Kaj kmalu pa je splošno zastavoslovje opustilo heraldični barvni sestav tabuizirane rdeče, zelene in modre, ker je bilo to za dejansko uporabnost zastavja nepraktično. Ob širjenju zastavoslovja so raje vnesli na zastavine rute neheraldične barve. Te pa so vnesle tudi nekaj siceršne nejasnosti, ker si ob dejanskem nepoznavanju zastavja in zastavoslovja splošni opazovalec ni na jasnem, kdaj gre za obledelost neke zastave in kdaj za obledelost katere izmen barv ali pa da preprosto niso natisnili natekstil pravega barvnega tona (npr.: oranžna barva Irske, Nigra, Slonokoščene...).Še več barvne raznolikosti (svobode) si dovoljujejo t.i. pretendenčne zastave, torej zastave narodov in narodnosti, ki se borijo za lastno uveljavitev. Barvni tabu nezložljivosti heraldičnih kovin (zlata in srebra), odnosno v zastavoslovju rumene in bele barve, se je v zastavoslovju v precejšnji meri ohranil. V svetovnem zastavju je med regularnimi mednarodno priznanimi državnimi zastavami le malo zastav z združenim rumenim in belim poljem. Izjemo predstavljajo zastavi Vatikana oz. Rimokatoliške cerkve ter zastava Cipra.

Sicer pa v zastavoslovju predvsem bela barva predstavlja nekakšno "veksilološko nevtralnost" brez splošnega barvnega izraza. Tako ta barva nastopa kot neutralno polje za predstavljanje nekaterih simbolov (rdeči križ, rdeči polmesec oziroma rdeči lev). S svojo pojmovno nevtralnostjo pa nastopa pravzaprav tudi brez dodatnega simbola in sicer kot "zastava predaje", ki ni nikjer uzakonjena. V celotnem zastavoslovju nastopa bela barva bolj kot dopolnilo neke zastavoslovne simbolike. Za rumeno velja pomenska dvojnost. včasih nastopa kot neutralno dopolnilo, drugič kot pomenska barva s svojo povednostjo.

Zastava naj bi mela po klasičnih merilih zaradi učinkovitosti (pestrost, markantnost, prepoznavnost!) sicer največ tri barve. Novejši časi so to barvno paleto razširili na celo šest in več barv, pri čemer klasična heraldična barvna nezložljivost ni več upoštevana.

V zastavoslovnem oblikovanju obstaja več neformalnih stilov zastav. Sodeč po prevladljivi barvni sestavi zastavja v različnih kulturnih prostorih sveta, lahko zastave opredelimo na:

- "socialistični stil" zastav (z ideološkimi simboli)
- panslovanski stil zastav (v modri, beli in rdeči barvi),
- panarabski in tudi arabski stil (zelena oz. rdeča barva in beli polmesec),
- skandinavski stil (s "skandinavskim" križem)
- latinsko-ameriški stil (belo-modre barvne kombinacije), itd.

To vprašanje se nanaša bolj na stilno ustreznost zastavine rute glede na "Zastavoslovni red v hierarhični razporeditvi zastav v državi". V tem razporedu ima vsaka hierarhična raven zastave v državi, svoj lastni kroj, ki je predpisan. Za zastavo mestne občine velja, da ima obvezno beli (rumeni) "častni" kvadrat, na katerem je predstavljen grb mestne občine.

Preostali del zastavine rute je predstavljen z dvobarvno heraldilno sliko, ki jo tvorita dve ali tri barvni polji zastave.

- Kroji in izdelava zastavja

Po kroju zastavinih rut ločujemo celostne in kombinirane kroje. Slednje so lahko krojene s horizontalnimi barvnimi progami, z vertikalnimi, z diagonalnimi barvnimi progami, s pravokotnimi in trikotnimi barvnimi polji ali z različnimi kombinacijami naštetega. Poznamo eno in več barvne zastave. Poznamo zastave s simboli ali brez. Hierarhičnost zastav (v okviru države) je pomembna zato, da je možna presoja pripadnosti le teh, še posebno pozornost velja protokolarnemu redu, ki je osnova splošni urejenosti v družbi in državi.

Fizično (materialno) so zastave običajno sestavljene iz nekega tekstila, ki je lahko bombažen, svilen, plastičen ali tudi kovinski. Namembnost prvih dveh je za zaprti prostor, namebnost ostalih dveh je za zunanjo uporabo. Osnova velike večine zunanjih zastav je specialna plastična mreža, absorbna za kemični sestav barv in odporna proti umazaniji. Tudi tkanje tega tekstila je specialno zato, da zagotavlja odpornost proti fizičnemu trganju.

IV. - RAZDELITEV IN UREDITEV ZASTAVJA

V zastavoslovju imamo celo vrsto delitev po različnih vidikih. Ena prvih delitev zastavja je naslednja:

- mednarodne zastave (Združeni narodi, Združena Evropa, Rdeči križ, Nato...).
- državne zastave (preko 200 držav sveta),
- narodne zastave: obstaja nešteto priznanih narodov in narodnosti (v svetu obstaja tudi preko 200 takšnih nepriznanih narodov in narodnosti, ki vodijo svoje lastne zastave).

Za našo rabo smo si ustvarili kolikor mogoče pregledno, na vsakdanjo praktično rabo oprto razdelitev zastav.

- Z a s t a v e

Med splošnim zastavjem pomeni (v slovenščini) zastavo samo tisti tekstilni simbol, ki ma v vodoravni legi pravokotno obliko in je eno ali več poljni. O enopoljni zastavi govorimo, kadar je vsa zastavina ruta v eni sami barvi. O večbarvni zastavi govorimo kadar njeno ruto pokrivata najmanj dve horizontalni barvni polji, ki sta nanizani druga pod drugo v navpični smeri. Z zgornjim robom zastavina ruta odnosno zastava začenja, s spodnjim robom se ruta z njeno zadnjo barvno progo končuje. Zato štejemo pri zastavi barve od zgoraj navzdol.

- K o l o r e

Večbarvne zastavine rute, katerih barvna polja so postavljena vertikalno in jih štejemo od leve proti desni, imenujemo (v slovenščini) barvnice (kolore): dvobarvnice (bikolore), tribarvnice (trikolore).

- B a n d e r a

Bandero je dobilo ime po cerkvenih "zastavah", ki so v bistvu prapori.

Bandera oz. izvešanje po načinu bandera imenujemo tedaj, kadar je zastava obešena za svoj drogovni rob navpično navzdol.

- P r a p o r i

Prapor se od zastave bistveno razlikuje tako po videzu kot po namembnosti in uporabi.

Pojem prapora tvorita praporni drog in praporna ruta skupaj kot nerazdvojna celota. Bistvo je že v tem, da je prapor vedno unikum in kot takšen ročni izdelek, medtem ko je zastava serijski industrijski izdelek. Prapor je praviloma shranjen v zato namenjeni vitrini, zastava pa kot tekstilni izdelek v namenskem skladišču. Zastava ima drugačen namen uporabe, ob morebitni dotrajalosti rute, se jo zamenja z nadomestno, rezervno. Prapor praviloma nastopa vedno samo ob primerno usposobljenem in urejenem praporščaku.

- S i g n a l n e z a s t a v e

Prav določena zvrst zastav ima svojstvo signalizacije. Novi vek je predvsem za pomorstvo razvil sistem zastav z različnimi markantnimi simboli s hkratnim sistemom posredovanja

sporočil s temi zastavicami na daljavo. Brez tega sistema si ni bilo moč zamisliti niti pomorstva, še manj vojaških mornaric vse do izuma telegrafije.

- Namizne zastavice

Le-te so pridobile na pomenu v zadnjih desetletjih, ko so začela različna zasedanja različnih članstev uporabljati namizne zastavice kot razpoznavni simbol različnih strani udeležencev srečanj. Te zastavice so v bistvu bolj ali manj dekorativno izvedenih pomanjšav državnih ali tudi nekaterih drugih zastav. Njih mere so se ustalile na praktično uporabnost in sicer 12 x 24 cm. Postavljen so na 30 cm visoka stojalca različnih videzov in kakovosti.

- Pomorske zastave

Pomorske zastave so svojstvena posebnost in pomenijo nekako dvojnost državnim zastavam. Delimo jih v zastave tim.

- trgovske mornarice in zastave

- vojne mornarice.

Kroj, vsebina in videz teh zastav je od države do države drugačen. Včasih so izvedene iz nacionalne ali državne zastave, v drugih primerih imajo spet povsem lastno vsebino in videz.

V. - NAMEMBNOST IN UPORABA ZASTAVJA

- Splošno

Zgodovinsko zastavje nam predstavlja množico različnih zastav, ki so v različnih zgodovinskih obdobjih služile namenom, podobno kot je to danes. Večina držav ima danes za lastno predstavitev (na različnih področjih) po več zastav. Običajno so to narodne, politične, pomorske in vojaške zastave. V vsakdanjem življenju srečujemo še množico drugih zastav, med katerimi so pomembnejše zastave političnih in vojaških združenj, zastave socialnih in kulturnih ustanov, lokalnih skupnosti, različnih uradnih cerkva, športnih združenj, podjetij itd.

- Predstavitev, opis zastave

Za pravno utemeljevanje zastavoslovne simbolike se poslužujemo mednarodno veljavnega sistema in tudi zastavoslovnih izrazov. Tudi zastavoslovni jezik si slovenska kultura šele izgrajuje.

Osnovni (uradni) položaj zastavine rute je vedno horizontalen, zato je vsaka zastava v tej legi uradno predstavljena in pravno utemeljena. Splošno velja, da je gledano od gledalca, zastavin drog na levi, zastavina ruta pa razprostrta v desno. Strani "desno" in "levo" se v zastavoslovju obravnavajo ravno obratno kot v heraldiki. Prvi veertikalni rob zastavine rute, s katerim je pritrjena na drog, imenujemo drogovni rob. Na nasprotni stranice zastavina ruta končuje z vetrnim robom. Predel rute med drogom in njeno vertikalno simetralo, imenujemo drogovno polje, del med simetralo rute in njenim vetrnim robom imenujemo vetrno polje. Proti gledalcu obrnjena stran zastavine rute je prednja stran (avers), stran ki je obrnjena od gledalca (revers), je druga ali zadnja stran zastavine rute.

Za pravno uveljavitev zastave, torej za njeno registracijo, je neobhodno potreben njen strokovni opis. V njem so predstavljene zunanje mere in splošno razmerje stranic zastavine rute, kakor tudi njena barvna polja in kode barv. Če je na zastavini ruti predstavljen tudi dodatni simbol grb, moramo predstaviti njegovo lego na zastavini ruti oz. na zastavinem polju. Za tem moramo predstaviti blazon grba. Če je na zastavi predstavljen emblem, moramo predstaviti njegov opis.

Zastavo predstavimo barvno po imenu in barvni kodi pantone (za les bombaž, plastiko...) oz. po kodi RAL za kovinski tekstil, kovinsko osnovo oz. za na gradbeno površino. Kadar imamo (v literaturi) na voljo samo enobarvni tisk, želimo pa predstaviti barve, jih označimo s heraldičnimi šrafurami.

- Izvešanje zastavja

Solidno obešanje oziroma izvešanje zastav je pomembna osnova protokolov. S tem simbolom je moč izražati celo paleto različnih čustev, kot so prijateljstvo, sovraštvo,

spoštovanje, priznavanje ali nestrinjanje z določeno idejo itd. Zato je fizično izvešanje zastav večkrat kaj zahtevno delo. Tudi "nesolidarna" prezentacija zastav je lahko zahtevno ali celo nevarno delo (demonstracije, zažiganje zastav). To opravilo je zaradi protokolarnosti po teoretični plati še zahtevnejše od prvega.

Vse do dvajsetega stoletja je Evropa poznala samo "klasični" (pravilni) način izvešanja zastav, torej horizontalno predstavitev zastavine rute, pripete za njen drogovni rob. Prva svetovna vojna (1914 - 1918) je v zastavoslovje vneslo mnogo novitet, s tem pa tudi kar nekaj zmede na staro celino.

Po vzoru japonskih plemiških (samurajskih) praporov, ki so pritrjeni vertikalno po svojem drogovnem robu na kopje, so začeli tudi v srednji Evropi (Nemčija) obešati siceršnje evropske "klasične" zastave. Nekoliko zastavoslovne zmede je vnesla nedosledno razlikovanje zastav in trikolor. (npr. Nemčija Belgija). Očitne neustreznosti so se pokazale pri zastavah z dodatnim simbolom. Če je na zastavini ruti grb, le-ta po heraldičnih pravilih na zastavi ne sme ležati. Če bi na klasični zastavi, izvešeni vertikalno (kot bandero ali samurajsko) zaobrnilo grb vertikalno, bi s tem nedopustno "modificirali" in celo profanirali zastavino ruto, s čimer bi spremenili istovetnost zastave, kar je pravne nesprejemljivo in nedopustno. Ker državljani ne poznajo veksilologije, se v zadevi obnašajo, kakor jim pač nanese prilika.

Vertikalno obešenje zastavine rute je lahko izvedeno kot je to pri pravem cerkvenem banderu, to je za sredino svojega "drogovnega" roba tako, da pada navzdol. Še večkrat zastave obešajo nataknjene na jamborsko palico, ki je za svoj prvi konec pritrjena horizontalno na vrh jambora. Mnogokrat je palica tudi vrtljiva okoli točke svoje pritrditve. Zastavina ruta mora biti v prvem primeru pripeta za sredino svojega vetrnega, torej spodnjega roba za jambor, v drugem pa za svoj, v visečem položaju stranski rob in spodnji vogal za jambor, sicer jo veter raztrga.

- E t i k a z a s t a v j a

Etika zastavoslovja in zastav sodi v protokarne kodekse, ki natanko določajo kako se v kateri izmed različnih priložnosti z zastavo ravna. Ravnanje mora biti spoštljivo. Ker gre za posebne kodekse, etiko tu samo omenjamo.

Pod zastavoslovno etiko sodi tudi zastavoslovno pravo, ki se deli na množico zastavoslovnih norm. nekatere od zastavoslovnih norm sodijo že v del ljudskega prava. V tem so ljudski pravni zastavni predpisi, ki med drugim dovoljujejo tudi vodenje zastave, za kar v sedanji moderni dobi praktično ni omejitev. Do nacionalnih barv (v pomenu pravilne barvne zložitve) ima v heraldiki in veksilologiji pravico samo nacija in po njej vzpostavljena politično vodstvo. Nacionalne barve (v lastnem sestavu) so stalne, vsakokratni politični temelj ima pravico do večje ali manjše spremembe v politični zastavi. (socialistična, nacistična, komunistična...ureditev). Tako nacionalno pravo določa videz in merila zastavine rute. Mednarodni del zastavoslovnega prava ne dopušča prevelike podobnosti zastav (primer "jugoslovnske" in "grške" Makedonije), še manj pa enakosti (primer ruske, slovaške in slovenske zastave), kajti bistvo zastave so njene temeljne barve, vrstni red in velikost barvnih prog oz. polj. Dodatni simbolj ima tu pomen dodane aplikacije (predvsem za razlikovanje od druge podobne zastave).

Pomembni so vidiki zastav kot so državna "celinska" zastava in pomorska zastava neke države. Ker imajo vse države pravico do bivanja na morju, je dokazovanje identitete plovil na morju mednarodna nuja. Tako npr. Ženevski sporazum (Art.4-f) zahteva, da se je na odprtem morju vsaka zastava dolžna izkazovati s svojo pomorsko mednarodno priznano zastavo. seveda pa se sme predstavljati s samo eno in ne morda z dvema različnima zastavama. Pravila določujejo menjanje zastav, mesto izvešanja zastave na ladji tako pomorske kot vseh drugih morebitnih spremljajočih zastav. Kopenski pravilniki o izvešanju zastav se precej razlikujejo od pomorskih pravil.

Tolmačenje barvne simbolike v zastavoslovju nima strokovne osnove in morebitne uradne veljave (rdeča-revolucionarnost, kri,- črna žalost itd.) je prepuščena državljskemu občutenju. Je pa zelo razširjeno in podrejeno politični propagandi.

VI. - KAJ JE ZASTAVA ?

Iz zgornjega je razvidno, da je pojem zastave zelo obširen. Zato imamo na vprašanje "kaj je zastava" vrsto različnih odgovorov, odvisno od tega, po katerem vidiku zastave sprašujemo.

1. - Enciklopedično je zastava "na palico pritrjen, eno- ali več barven, največkrat pravokoten, tudi s simboli okrašen kos blaga, ki je simbol pripadnosti, tradicije in reprezentativnosti." Simboli z zastavam podobno funkcijo so bili znani že pred tisočletji, danes pa so zastave pomembne predvsem kot državni simboli, simboli vojaških enot, cerkvenih ustanov, civilnih organizacij itd.

2. - Pojemovno je zastava "primarni barvni simbol velike vizualne sporočilnosti nekega posameznika ali pa organizacije, za reprezentativno izražanje čustvenega, lastninskega ali oblastnega odnosa do prostora, predmetov in ljudi".

3. - Predmetno je zastava (po veksiloloških pravilih) "simbolično poenostavljeno barvno nadomestilo določenega grba, izvedeno v tekstilu fleksibilnega svojstva", lahko pa zastavo predstavlja tudi barvna aplikacija na neko trdno (večinoma ploskovno) osnovo. Zastava kot vizualno-sporočilni simbol v odvisnosti od časa, prostora in načina, služi kot reprezentančno simbolični izraz lastništva, oblasti ali pa čustvenega odnosa kot so čast, sovraštvo, pogum, spravljivost, prijateljstvo itd., do določenega prostora, predmetov in ljudi.

4. - Predmetno si zastavo predstavljamo največkrat kot tekstilno ruto tkaninske izdelave, v eni ali več barvah, trikotne, pravokotne ali kvadratne oblike, ki je pritrjena za krajšega od svojih robov na drog ali sidrno vrv tako, da njena ruta lahko plapola v vetru. Ko govorimo o zastavah, si jih vedno predstavljamo v njihovi horizontalni podobi tako, kot so uzakonjene.

5. - Zastava je industrijski serijski izdelek in simbolično vlogo dobi šele z namenom, s katerim je izpostavljena bodisi s pomočjo samostojnega izvešanja, bodisi s pomočjo zastavonoše. Zastava je simbol večine oz. večje skupine ljudi. Kadar zastava ni izvešena, je zložena v njeni papirni, plastični ali podobni kaseti ter shranjena v zato primernem prostoru.

6. - Za razliko od zastave je prapor unikatni ročni izdelek, katerega vizualna sestava, izdelava, uporaba in simbolika se razlikuje od zastavoslovnih zakonitosti. Pojem prapora sestavljata nerazdružljiva praporna ruta in praporni drog skupaj. Prapor služi kot simbol le določenega združenja ljudi, zato ga nikoli ne izvešamo, temveč nastopa samo skupaj s praporščakom. Poznamo prapore različnih društev, vojaških enot, cerkvenih redov ("bandera") itd. Kadar prapor ni izpostavljen, je shranjen v za to določenem prostoru, lahko pa je tudi razprostrt v posebni vitrini. Če moramo s praporom na pot mu praporno ruto zvijemo okoli droga, ki je sicer razstavljen na dve polovici, da lahko potem takšnega shranimo v posebnem etuiju.

7. - Reklamni barvni tekstilni izveski (splošno imenovani "reklamne zastave"), ki se sicer obešajo na enake jambore kot zastave, ne sodijo v veksilologijo.

VII. - KAJ JE PRAPOR ?

1. Enciklopedično je prapor "na palico pritrjen več barven, največkrat pravokoten in s simboli okrašen kos blaga, ki simbolizira pripadnost neke skupine ljudi določeni ideji." Za razliko od zastave je prapor unikatni ročni izdelek kar pomeni, da je vsak prapor drugačen. Njegova vizualna sestava, izdelava, simbolika in uporaba se zelo razlikuje od splošnih zastavoslovnih zakonitosti.

2. - Pojemovno je prapor tudi »primarni barvni simbol ideološke vizualne sporočilnosti nekega združenja ali pa organizacije za reprezentativno izražanje odnosa do določenih okoliščin«. S praporom se lahko predstavlja simbolični izraz nekega prepričanja, čustvenega odnosa ali ideološke ideje (čast, pogum, pravičnost, spravljaljivost, prijateljstvo itd.) z ozirom na naravne, časovne, prostorske, politične, prostorske itd. okoliščine

3. - Predmetno si prapor predstavljamo največkrat kot tekstilno ruto organsko rastlinske tkaninske izdelave (nje fizično zgrajena osnova ne sme biti niti kovinsko tehnični, niti kemijsko plastični tekstil). Praporna ruta je običajno okrašena s pomenskimi (povednimi) simboli in dodatnim ornamentalnim okrasjem. Obstajajo enostranski in dvostranski prapori. Takšen enkratni izdelek je največkrat pravokotne oblike (pribl. 80 x 120 cm) ter za svojo prvo vertikalno stranico praviloma trdno ("za stalno") pritrjen na (obvezno) lesen drog tako, da z njim pojemovno in fizično tvori eno celoto.

4. - Prapor dobi svojo veljavo šele z vlogo, kateri so ga njegovi lastniki namenili, ga njej posvetili in ga tudi vsem normam ustrezno javno predstavili in uporabili. Njegove dejanske funkcije so dvojne:

- Primarno pomeni simbol določenega organiziranega združenja ljudi, katerim predmetno pomeni tisto svetinjo, ki združuje somišljenike s simbolom predstavljene ideje. Širše je torej njegova funkcija v združevanju ljudi v organizacije civilnega-, političnega-, cerkvenega-, vojaškega- in še kakšnega značaja.

- V sekundarnem pomenu je prapor tisti tekstilni nosilec simbola združenja somišljenikov določene ideje, ki s svojim videzom samo združenje in njegovo zavzemanje vizuelno simbolično predstavlja javnosti.

Vsled teh svojih funkcij mora biti prapor vedno in povsod obravnavan in uporabljan v skladu s prapornimi zakonitostmi, kar pomeni, da gojimo do njega "heraldični"* odnos.

Takoj ko se prapor iz javnosti umakne, lahko le v primerno urejenih okoliščinah predstavlja samo predmet okrasnega značaja.

5. Prapora nikoli nikamor ne izvešamo (obešamo), torej nikoli ne nastopa sam, temveč vedno skupaj z aktivno osebo, praporščakom.

- P r a p o r n i p r o t o k o l - b i s t v o

* "Heraldični" pomeni v zgornjem kontekstu "spoštljiv", kot naj je spoštljiv odnos do grba.

Tradicionalno je praporščak namestnik herolda s to razliko, da je praporščaku zaupana le popolna skrb za prapor in zaupano rokovanje z njim. To hkrati pomeni, da zanj on v vseh primerih in okoliščinah nosi vso odgovornost. Tako kot gojimo spoštljiv odnos do prapora, ga gojimo do vseh javnih simbolov heraldičnega, in veksilološkega značaja (grbi, zastave, prapori) in temu identičen odnos do simbolov posvetnega, cerkvenega in vojaškega sveta. Upoštevani so predvsem tisti predmeti, ki so javnosti dostopni (pomembni vojaški simboli,

simboli kulture iz posvetnega sveta, sakralni simboli, bogoslužni predmeti...) podobe državnih in cerkvenih voditeljev.

Zelo pomemna so naslednja pravila:

Nikoli, nikjer v nobenem primeru in v nobenem stanju prapora (niti zvitega, niti razvitega) se ne sme postaviti samega v neko stojalo, razen če je stojalo nameščeno v praporni omari za njegovo shranjevanje.

Nikoli, nikjer in v nobenem stanju se prapora (niti zrolanega, niti razvitega) ne sme nagniti nazaj ali ga celo položiti na ramo ter ga nositi kot kakšno orodje.

Nikoli, nikjer in v nobenem stanju se praporna (niti zrolanega, niti razvitega) niti praporni drog drog, ne sme dotakniti tal.

Vsi zgornji primeri pomenijo onečaščenje svetinje, ki jo družbi predstavlja prapor.

VIII. - SLOVENSKO ZASTAVOSLOVJE

Dolgoletna praksa v Sloveniji nedvomno kaže potrebo po urejenosti zastavoslovja, tako izvedbeno kot tudi barvno kompozicijsko. Tako hierarhija slovenskih zastav obsega sedem stopenj, začenši z narodno in državno zastavo, ki sodita v najvišjo hierarhično stopnjo. lokalno zastavoslovje je temu v prid govoril tudi boljši izkoristek osnovne tkanine za zastave. ***

"Klasične" zastavoslovne barve, torej rdeča, zelena, modra in črna skupaj

+++Pod "izvedbeno" štejejo tudi razmerja zastav, se pravi dolžina in širina zastavine rute oz. odnos med stranicami rute. V Sloveniji v tem času prevladuje več razmerij zastavinih rut in sicer:

a/ - slovenska narodna in državna zastava imata določeno razmerja širine proti dolžini 1 : 2;

b/ - občinske zastave so po večini izdelane v razmerju 1 : 2,5;

c/ - ostale zastave, pri čemer menimo zastave, katerih razmerja stranic so skoraj poljubno določene in jih je ta čas v naši državi največ.

Ad a : večina nacionalnih in državnih zastav v Evropi je v tem ali temu zelo podobnem razmerju. Opazno odstopanje od tega razmerja imata samo zastavi Švice in Vatikana. nekateri domači naročniki in izdelovalci zastav se ravnaajo po razmerju zgoraj navedenih državnih zastav.

Ad b: ko smo v začetku devetdesetih let v Sloveniji snovali občinsko simboliko, je tedanje društvo Slovenski ščit predlagalo MNZ -ju razmerje občinskih zastav 1 : 2,5. To smo utemeljevali s tem, da predpis, ki velja za državno zastavo ni obvezen tudi za druge, npr. lokalne zastave. Tako imajo to urejeno tudi drugod po Evropi, npr. v Nemčiji. Temu razmerju v prid je tako videz, kot tudi sama praktična uporabnost zastave. Pri relativno široki in kratki zastavini ruti atribut kot dodatni simbol ne pride do izraza, njemo izvešanje pa ne učinkuje elegantno. Prav takšnemu videzu v prid je le daljša zastav, ne glede na vetrovno ali mirno vreme. V času določanja kroja za slovensko z rumeno in belo, so utemeljene v heraldičnih barvah in kovinah s tem, da heraldični kovini "zlato" in "srebro" nadomeščata rumena oziroma bela barva. Te barve imajo v glavnem tiste zastave, ki so utemeljene v srednjeveških grbih. Različne barve, ki po svojih niansah sodijo med zgoraj navedene barve in veljajo kot "vmesne barve" (to je svetlo modra, svetlo zelena, rjava, oranžna...), so novejšega izvora. Zaradi zgodovinske utemeljenosti slovenskih barv, zgoraj navedene »vmesne barve« v slovensko zastavoslovje niso bile uvedene.

V svetovnem merilu poznamo pri državnih zastavah množico različnih krojev (v glavnem 12), ki jih dodatno krasijo še različni simboli Med temi že kar običajno nastopajo tako grbi kot splošni emblemi.

Deželne zastave (ponekod tudi pokrajinske in zastave zgodovinskih mest) po Evropi so večinoma dvobarvne z grbom, včasih samo z atributom zato, da se nedvoumno razlikujejo od državnih zastav.

Za jasnejše razlikovanje od državnih, deželnih in regijskih zastav, vključno z zastavo glavnega mesta, so kroji ostalih zastav preprostejši in zagotovo brez grbov.

- Današnje stanje v Republiki Sloveniji.

Temeljni kroj vsake od zastav spodnje hierarhične razporeditve, je opisan v »Zastavoslovnem redu v RS« (oz. v »Kroju zastav različnih rangov v državni ureditvi«, ki je sestavni del zapisa »VEKSILOLOGIJA«.

Zastave v Republiki Sloveniji v tem času: uzakonjeni sta narodna in državna zastava. Kroji zastav iz preostalega »Zastavoslovnega reda...« so potrjeni po Zakonu o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ZVDAGA (Ur. List št.86/06) oziroma podzakonsko po členu 91 Uredbe o varstvu dokumentarnega gradiva ter za to pristojne Posebne vladne komisije v okviru Arhiva Republike Slovenije. Ta komisija ima svoja strokovna zastavoslovna merila utemeljena v delu »Kroji zastav različnih rangov v državni ureditvi«, ki je bilo izdelano za primer urejenosti slovenskega zastavoslovja, predstavljeno na mednarodnih kongresih in potrjeno po svetovno priznanih veksilologih. Tako predstavljena veksilologija se v R Slovenija izvaja že od leta 1995.

1 – A : Narodna zastava je zasnovana v razmerju 1 : 2 in sicer s tremi barvnimi polji v obliki horizontalnih barvnih prog. Te si sledijo po hierarhičnem vrstnem redu barv grba dežele Kranjske, ki so postavljene v zastavino ruto horizontalno od zgoraj navzdol: bela, modra in rdeča. Zastava ni v uporabi

1 – B : Državna zastava ima osnovo narodne zastave s tem, da je v zgornji levi kot vstavljen državni grbovni simbol. Le-ta stoji na vertikalni simetrali drogovnega polja (prve polovice zastavine rute) tako, da s svojim zgornjim robom dosega horizontalno simetralo bele, s svojo konico pa sega do horizontalne simetrale modre barvne proge.

2 – Deželne zastave. - Slovenija nima uradno uvedenih in veljavnih deželnih zastav, ker imamo od vseh današnjih dežel (Kranjska, Štajerska, Koroška, Prekmurje*, Primorska in Istra*) v lasti edino grb Dežele Kranjske. Zastave predstavljajo glavni dve barvi iz temeljnega grba z grbom dežele na sredini zastavine rute. Tudi sicer bi imele zastave zgodovinskih dežel v Sloveniji lahko le kulturni oziroma turistični pomen.

Deželne zastave imajo po dve glavni barvi iz temeljnega grba, pri čemer v nekaterih krojih lahko ena barva nastopa tufi dvakrat, s čimer dobimo tri barvna polja. Deželne zastave nosijo na svoji sredini deželni grb.

3 – Zastava glavnega mesta. - Glavno mesto Slovenije Ljubljana sodi s svojo mestno zastavo v 3. hierarhično stopnjo, ki pa je zaradi svoje zgodovinskosti zastavljena enako kot zastave zgodovinskih dežel. Zastavo predstavljata belo in zeleno horizontalno polje z grbom mesta Ljubljane na sredini zastavine rute. Ta je postavljen med horizontalno simetralo belega polja zgoraj in analogno v zelenem polju spodaj.

4 – Pokrajinske zastave. - Pokrajine (okraji, regije...) še niso določene, medtem ko je kroj pokrajinskih zastav določen. Zastave slovenskih pokrajin imajo lasten kroj s tem, da je pokrajinski grb predstavljen na posebnem belem drogovnem polju, njen vetrni del pa sestavlja kroj dveh glavnih grbovni barv, ki se lahko med seboj tudi izmenjujeta. Kroj pokrajinske zastave je predstavljen v »Kroju zastav...«.

5 - Zastave mestnih občin. - Zastave mestnih občin so urejane po lastnem kroju. Ker gre večinoma za simbole mestnih občin, katerih simbolov Sloveniji ni mnogo (doslej samo 11) in katerih grbi so večinoma utemeljeni v zgodovini mest, dopuščajo kroji njihovih zastav prezentacijo lastnega grba. Le-ta je predstavljen na posebnem belem kvadratnem polju na sredini zastavine rute, medtem ko je vetrni del zastave ukrojen v beli in prvi heraldični barvi iz temeljnega grba, kateri se med seboj lahko tudi izmenjujeta.

6 - Občinske zastave. – Zastave občin urejuje kraj, ki se od ostalih krojev v hierarhiji zastav (»Kroji zastav...«) razlikuje. Bistvo razlike je v tem, da občinska zastava ne sme nositi grba, mora pa nositi glavni atribut iz temeljnega grba. Glavni atribut je največkrat predstavljen na posebnem kvadratu bodisi na drogovnem delu, bodisi na sredinskem delu zastavine rute. Kadar iz razumljivih razlogov ni moč na zastavo postaviti atributa, njeno identiteto zagotavlja heraldični rez, s katerim je zastavina ruta razdeljena na dve polji (primer Občini Mozirje in Tržič).

+++

Obrazložitev posebnosti zastavoslovnega simbola občin.

Veksilološko teoretično je postavitve temeljnega grba na zastavino ruto teoretični podvajanje simbolike in kot takšno teoretični nesmisel. Zastava je ustvarjena poenostavitve grbovne simbolike v snislu večje (lažje) prepoznavnosti identitete simbola preko grbovnih temeljnih barv. Čemu potem tako dobljeno poenostavitve dodatno »zakomplicirati« z že odslovljenim, torej z barvami zamenjanim grbom?

Na osnovi temeljnih zakonitosti zastavoslovja si vsaka kultura ustvari lastni, svoji notranji državni ureditvi ustrzni zastavoslovni red. Zaradi zgodovinsko razvojnih različnosti posameznih kultur, so nastale tudi razlike v zastavoslovni ureditvi posamičnih kultur. Tako so si zastavoslovni redi različnih kultur med seboj podobni, redko pa enaki. Glede zgodovinskega razvoja istovetnostne simbolike (grbi in zastave) sta si zgodovina Slovaške in Slovenije v marsičem podobni. Vendar pa zastave njihovih občin ne predvidevajo nobenega simbola v smislu grba ali atributa, kot je to urejeno v Sloveniji. Slovaška sosedja npr. Češka predstavlja na zastavah svojih občin grbe. Švicarska ureditev zastavoslovja sploh ne predstavlja grbov, temveč le grbovne barve oziroma grbovne attribute.

Zastavoslovnim simbolom zgodovinsko dokazanih pravnih oseb (dežele, pokrajine, mesta) je omogočeno predstavljanje grbov zato, ker le teh v eni državi (v našem primeru Sloveniji) praviloma ni mnogo in so njihove markantnosti vsled tega lahko zapomnljive. Delni razlog tega načina je tudi v tradiciji te simbolike. V primeru s temi (zgoraj) navedenimi hierarhičnimi stopnjami, so zastave občin svoje (6. hierarhične) stopnje mnogokrat (desetkrat ali celo dvajsetkrat) številčnejše (v Sloveniji preko dvesto občin). Če naj bi še občinske zastave predstavljale občinske grbe, bi to v že navedenem smislu predstavljalo »poplavo« lokalne heraldike, kar bi zagotavljalo njeno profanacijo v smislu slabše prepoznavnosti. Bistvo predstavljanja (zastavoslovne) identitetne simbolike ni v njeni izrazni bogatosti, temveč njeni poenostavitvi predvsem zato, da je čim jasnejša in čim preprostejša, kar ji zagotavlja boljše markantnost, z njo boljše prepoznavnost in s tem večjo zapomnljivost. Vse to pa pri občinskem zastavoslovju dosežemo s tem, da na zastavini ruti ne predstavimo grba v celoti, temveč samo njegov glavni atribut. Prav po markantnem atributu je zastava bolj prepoznavna kot po celotnem grbu še posebno v primerih, kjer je grb zapolnjen z več atributi.

V zgornjem smislu je bilo že v začetku devetdesetih let dogovorjeno (Slovenski ščit) s pravnimi strokovnjaki tedanjega MNZ, da naj bodo zastave slovenskih občin likovno čim preprostejše, kar bo tvorilo lažjo prepoznavnost v celotni slovenski zastavoslovni hierarhiji. Takšen zastavoslovni red smo začeli v Sloveniji uvajati leta 1995 in ima danes po tem sistemu že preko šestdeset občin urejeno svojo simboliko.

Zgornji zastavoslovni sistem je bil ustvarjen v Sloveniji, predstavljan, utemeljen in strokovno potrjen pa po nednarodno priznanih veksilologih* na mednarodnih kongresih FIAV** v svetu.***

7 – Zastave krajevnih in vaških skupnosti. Krajevne skupnosti kot sestavni del občin predstavljajo večje ali manjše število vasi. Po nekod vasi niso organizirane v krajevne skupnosti, temveč nastopajo vasi samostojno kot vaške skupnosti. Simboli obojih pravnih subjektov niso posebej uzakonjeni, niti prepovedani. Tako imajo nekater vaške skupnosti svoje simbole, torej grbe in zastave že sprejete.

Zastavoslovni red v Sloveniji, torej »Kroji zastav...« predlagajo za zastave enobarbne zastavine rute z glavnim atributom iz temeljnega grba na njeni sredini. Samo ruto lahko še krasi kakšen dodatni okras, n pr. v podobi črt ali valovnic.

- Današnje stanje v Slovenski vojski - SV.

Slovenska vojska uporablja svojo zastavo: na sredini zastavine rute slovenske narodne zastave je emblem SV.

Enote SV imajo lastne prapore, katerih večina je izvedenih na osnovi slovenske narodne zastave z dodatnim emblemom.

Slovenska začasna pomorska zastava ima belo modro in rumeno barvo. Ta odločitev (minister Kacin) ni imela strokovne osnove in te odločitve tudi mednarodna veksilologija ni potrdila. V tem je zaznati hkratno opozorilo, da zastavoslovje SV še ni niti strokovno, niti dokončno rešeno.

Valt Jurečič

2. -

REPUBLIKA SLOVENIJA, Ministrstvo za kulturo, ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

090108

**POSEBNA KOMISIJA
HERALDIČNO VEKSILOLOŠKI IN SIGILOGRAFSKI REGISTER**

V - VEKSILOLOGIJA - PRESOJA USTREZNOSTI SIMBOLA

PREDLAGATELJ SIMBOLA

Pokrajina - Mestna občina - Občina - Krajevna skupnost - Vaška skupnost - Vas, naselje

ČLAN KOMISIJE _____

USTREZNO - NEUSTREZNO

V 1 - Razmerje zastavine rute (1 : 2,5)

V 2 - Stilna ustreznost zastavine rute

V 3 - Heraldična izvornost zastave

V 4 - Barvna ustreznost grb. atributom

V 5 - Razdelitev polj na zastavini ruti

V 6 - Barve polj*

V 7 - Izbor in ustreznost predstavitve atributa

V 8 - Velikost atributa oz. atributov*

V 9 - Splošni umetniški vtis zastave*

V 10 - Tehnična in pravna ustreznost opisa zastave

 SPOROČILO PREDSEDNIKU KOMISIJE:

 * - Če izkazujejo "note" v **poudarjenem tisku** sprejemljivost umetniške kakovosti simbola, tedaj ocene v nepoudarjenem tisku niso odločilne za registracijo simbola - zastave.

Ljubljana.....

Član komisije.....

V - VEKSILOLOŠKA PRESOJA

Obrazložitev posameznih not na zgornji listi veksilološke presoje simbola

V. 1 -

Po dogovoru med HGV društvom Slovenski ščit in MNZ v letu 1992 (minister Baučar) naj bi bile zastavine rute zastav slovenskih komunalnih samoupravnih enot (pokrajine, mestne občine, občine) v medsebojnem razmerju ena proti dve celi in pet desetini (1 : 2,5).

V. 2 -

Stilna ustreznost slovenskega zastavoslovja je razvidna iz "Zastavoslovnega reda" ("Kroji zastav različnih rangov v državni ureditvi"). Hierarhična razporeditev v Zastavoslovnem redu predstavlja za raven občinskih zastav 16 krojnih šablon (k temu še + 16 šablon v izvedbi "negativa"). V zadovoljitev reda v slovenskem zastavoslovju, mora vsaka predložena lokalna zastava (pokrajine, mestne občine, občine) natanko ustrezati eni od 16 (v celoti 32.) predloženih zastavoslovnih šablon.

V. 3 -

Heračdično izvornost zastave razberemo po naslednjih normah:

a/ - zastava pokrajine oziroma mestne občine mora predstavljati na častnem kvadratu ob drogu temeljni grb, kateremu predstavlja zastava istovetnostni nadomestek;

b/ - zastava občine (kot istovetnostni nadomestek za grb) mora predstavljati na častnem kvadratu zastave (ob drogu ali na sredini rute) glavni atribut iz temeljnega grba.

V. 4 -

Lik prenesenega grbovnega atributa na zastavino ruta je lahko malenkostno dopolnjen, vendar le na način, ki doprinaša prepoznavnosti istovetnosti simbola. "Dopolnitev" nikakor ne sme škodovati prepoznavnosti atributa. To zagotavljajo barvne identičnosti med podobo atributa na grbu in njegovo podobo na zastavi.

V. 5 -

Razdelitev barvnih polj na zastavini ruti je za vsako zvrst šablon natanko predvidena. Zastavine rute vseh treh hierarhičnih ravni lokalnih skupnosti predstavljajo bel oziroma rumen "častni kvadrat" (ob drogu ali na sredini rute), ki nosi podobo občinskega grba, oziroma atributa. Izjemo predstavljajo edine zastavine rute brez častnega kvadrata, kjer ga v šabloni zamenjuje "zastavoslovni rez" rute (Občini Tržič in Mozirje).

V. 6 -

Zastavoslovne šablone vseh hierarhičnih ravni lokalnih skupnosti so krojene v dveh glavnih barvah. od katerih je ena bela oziroma rumena. Le zastave mestnih občin nosijo poleg navedenih dveh barv še beli častni kvadrat, na katerem predstavljajo grb mestne občine.

V. 7 -

Ta "nota" veksilološke strokovne presoje ugotavlja pravilni (oz. zadovoljivi) izbor grbovnega atributa, ki je bil prenesen na zastavino ruta.

V. 8 -

Ustrezna velikost predstavljenega grba ali atributa na častnem belem kvadratu zastavine rute znaša najmanj osem in največ devet desetini (8/10 do 9/10) stranice častnega kvadrata rute.

V. 9 -

Tudi po predpisanih zastavoslovnih normah je moč izdelati umetniško nezadovoljivi videz zastave. Po tej normi doneseni presoji je sicer moč oporekati subjektivnost, vendar je njeno potrebnost praksa že dokazala.

V. 10 -

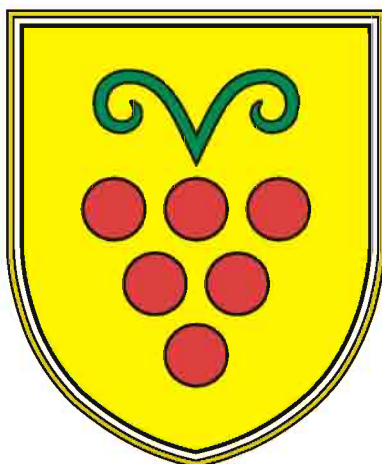
Tehnična in pravna ustreznost opisa zastave je pomembna iz dveh vidikov:

a/ - prvič zato, ker je to jasen opis zastave, ki s teoretičnim zapisom tehnično dokumentira veksilološki simbol, katerega zapis pa hkrati omogoča tudi fizično ponazoritev (torej izdelavo) predstavljenega simbola;

b/ - drugič zato, ker strokovno ustrezen opis zastave predstavlja hkrati pravni segment celote, ki skupaj z njegovim fizičnim delom predstavlja pojem zastavoslovnega simbola. Le takšen zapis omogoča arhivsko registracijo simbola in z njo tudi njegovo pravno zaščito.

Valt Jurečič

22.01.08

KROJI ZASTAV
RAZLIČNIH RANGOV
V DRŽAVNI UREDITVI

heraldika

heraldika

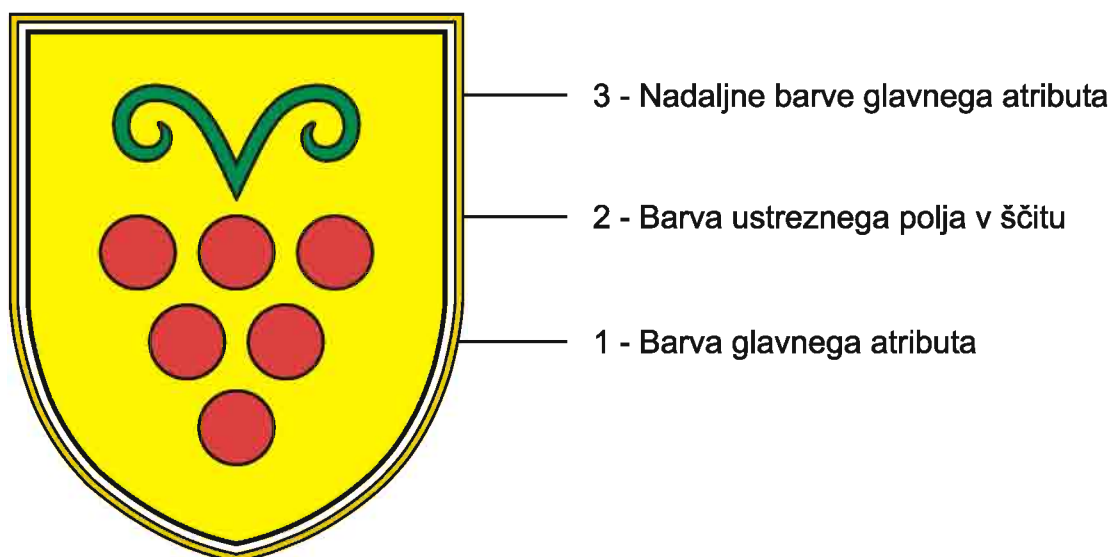
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

SPLOŠNO O ZASTAVAH

Vse zastave so uzakonjene vedno v vodoravni legi. Starejše, klasično komponirane zastave vsebujejo običajno heraldične barve: rdečo, modro, zeleno in črno. Te so lahko kombinirane z belo ali rumeno ("srebro" ali "zlato", t.im. heraldični metali) ali pa sta obe kombinirani z ostalimi barvami.

V splošnem so zastavine barve vzete iz tistega temeljnega grba, katerega naj zastava zastopa. To je izvedeno po naslednjem heraldičnem zaporedju barv:

- 1.) Barva glavnega atributa
- 2.) Barva ustreznega polja v ščitu
- 3.) Nadaljne barve glavnega atributa.

KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

N

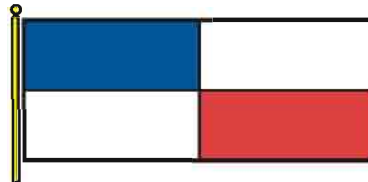
A

I

NARODNE OZIROMA DRŽAVNE ZASTAVE - "N":

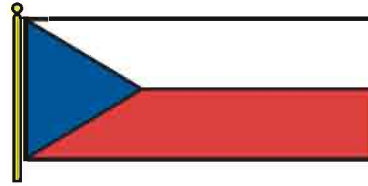
Narodna oz. državna zastava s simbolom v kotu.

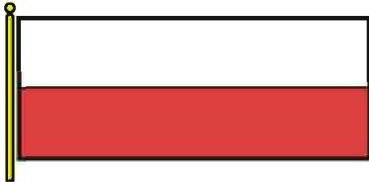
Trobarvna narodna oz. državna zastava.

Narodna oz. državna zastava s simbolom v sredini.

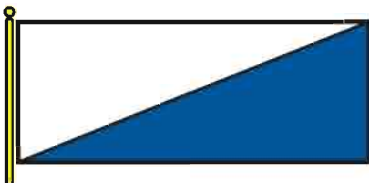
Trobarvna narodna oz. državna zastava.

Dvobarvna narodna oz. državna zastava.

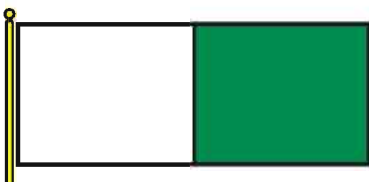
Trobarvna narodna oz. državna zastava.

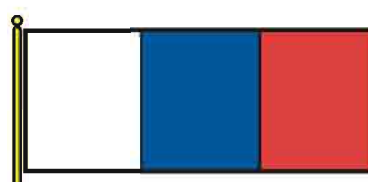
Dvobarvna narodna oz. državna zastava.

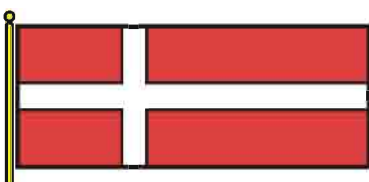
Trobarvna narodna oz. državna zastava.

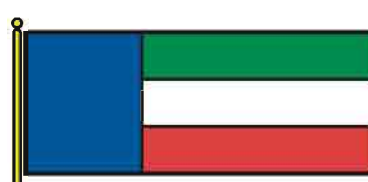
Dvobarvna narodna oz. državna zastava.

Trobarvna narodna oz. državna zastava.

Dvobarvna narodna oz. državna zastava.

Trobarvna narodna oz. državna zastava.

Osnovni kroji narodnih oziroma državnih zastav sveta.

Ker so barve izbrane poljubno, podobe zastav niso oštevilčene.

Narodne zastave naj bi ne imele dodatnih (ideoloških) simbolov, zastavine rute naj bi bile "čiste". Grb naj bi nosile predvsem zastave dežel, saj se le te uporabljajo samo v notranjosti držav. Običajno so zastave dežel precej starejše od državnih zastav. Državne zastave so običajno krojene na osnovi narodnih zastav s tem, da ne nosijo še kakšen simbol (ki je lahko grb ali pa samo glavni atribut iz njega). Iz veksilološkega stališča gledano, gre v tem načinu za podvajanje: iz grbovne vsebine je bila zasnovana oz. razvita zastava, na katero je bil nato apliciran temeljni /izvorni/ grb. Vsled tega le-to ni ugodna rešitev, boljša bi bila, če bi na zastavo prenesli le glavni atribut iz temeljnega grba.

Tako državna zastava (v Avstriji "službena zastava") ne vsebuje državnega grba, temveč samo orla, torej njegov atribut.

Vse zastave imajo lahko tudi vertikalno verzijo.

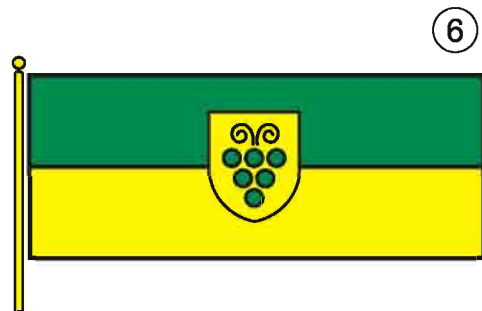
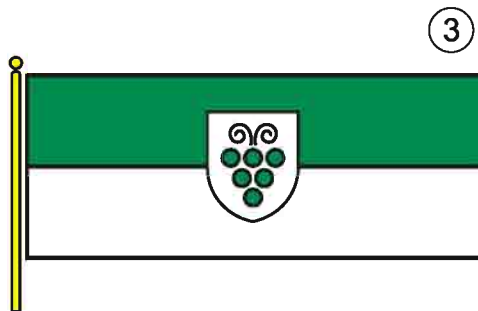
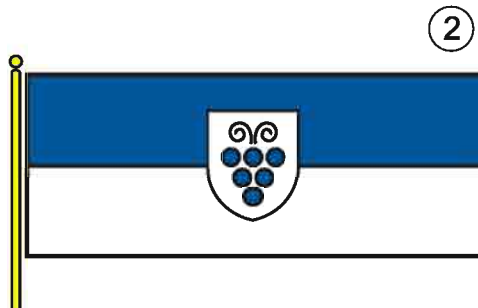
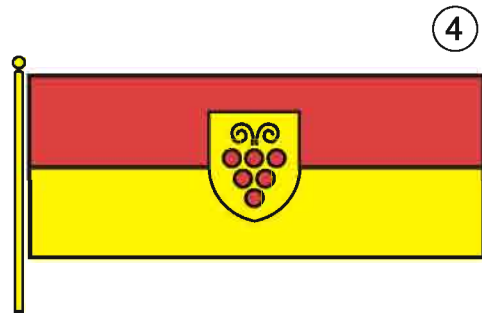
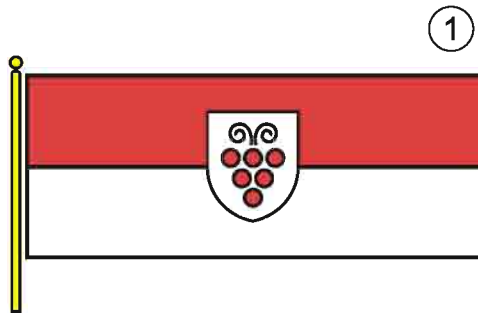
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

II

DEŽELNE ZASTAVE - "D":

D

A B

Te so predstavljene na strani 2 in 3.

Po rangu razvrščamo za državnimi zastavami deželne zastave. Te morajo vsebovati grb, katerega barve predstavlja zastava.

Na zastavini ruti nastopajo rdeča, modra, zelena in črna heraldična barva z belo oziroma rumeno, izmenično.

Obstajajo trije različni tipi deželnih zastav:

- 1.) Deželne zastave v dveh barvah na dveh barvnih poljih, pri čemer je eno od barvnih polj belo oziroma rumeno (srebro oz. zlato). (1 - 6).
- 2.) Deželne zastave v dveh barvah na treh barvnih poljih, pri čemer ena od barv pokriva dve barvni polji in je eno od polj belo oziroma rumeno. (7 - 11).
- 3.) Deželne zastave v treh barvah na treh barvnih poljih, pri čemer je eno od barvnih polj belo oziroma rumeno (12).

Primeri (4 - 6) predstavljajo enake zastave kot so na slikah (1 - 3), le da belo barvo zamenjuje rumena.

Po rangu druge zastave v državni ureditvi so deželne zastave.

V glavnem so najbolj znani trije različni kroji deželnih zastav:

- deželne zastave z dvema barvama v dveh barvnih progah,
- deželne zastave z dvema barvnima poljema na treh barvnih poljih (ena barva na dveh poljih),
- deželna zastava s tremi barvami na treh barvnih poljih.

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središnico zastavine rute.

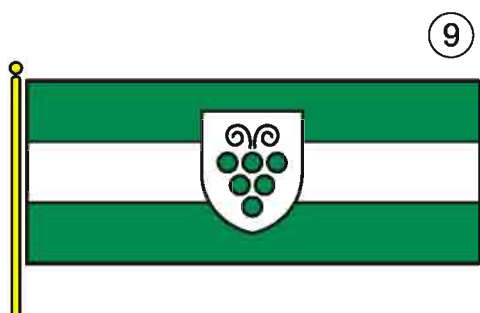
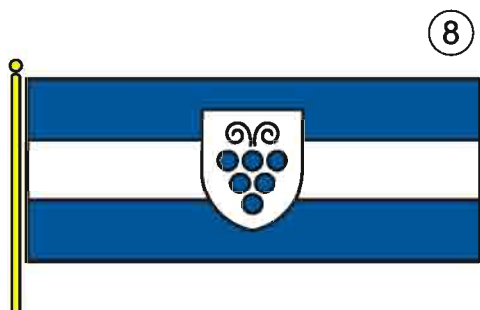
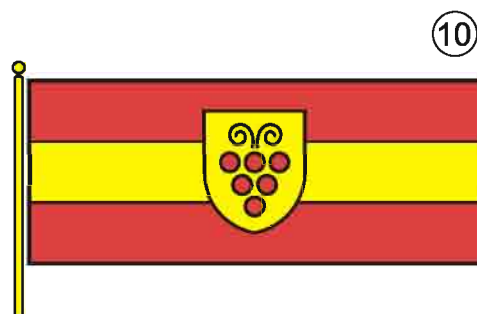
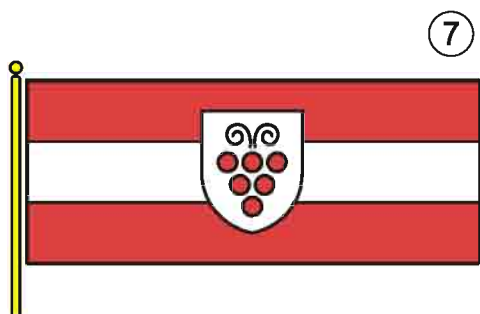
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

D

A B

II

DEŽELNE ZASTAVE - "D":

Tudi na primerih (10 - 12) so predstavljene iste zastave kot na slikah (7 - 9), le da belo barvo nadomešča rumena. Izjemo predstavlja zastava (12), ki na treh barvnih poljih predstavlja tri barve, od katerih je srednja rumena.

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središčnico zastavine rute.

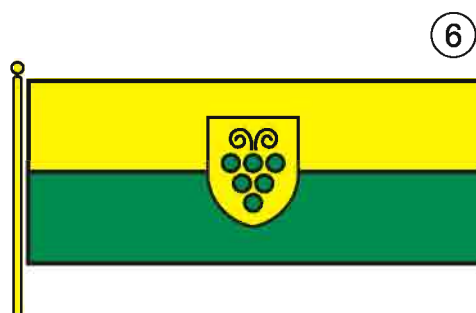
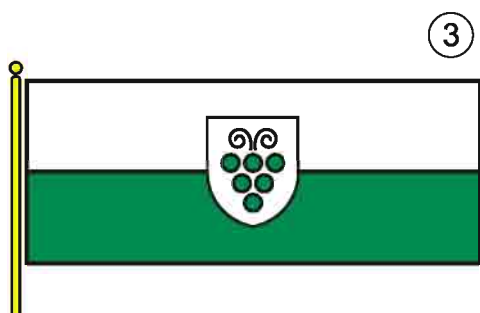
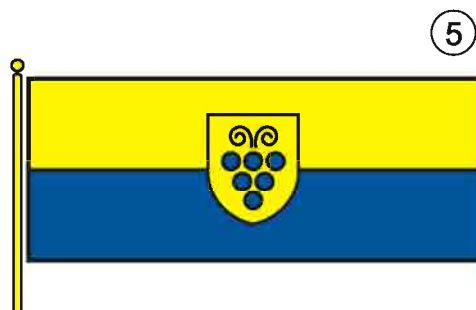
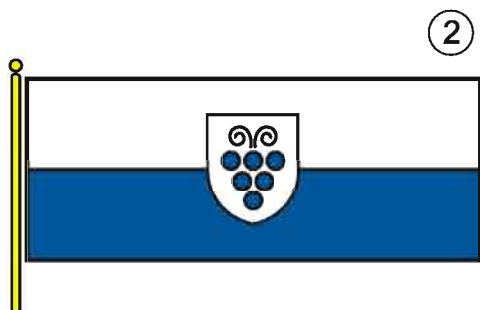
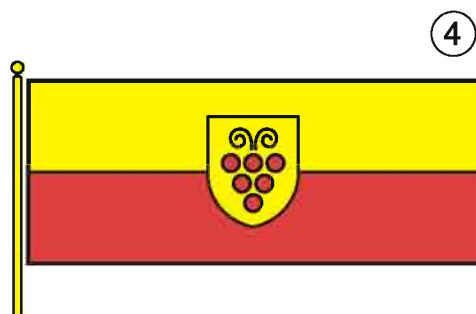
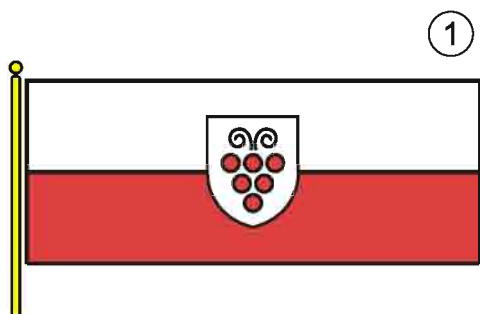
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

III

ZASTAVE GLAVNEGA MESTA "G":

G

A

Zastave glavnega mesta so po svojem videzu enake tistim deželnim zastavam, ki predstavljajo po dve barvi na dveh barvnih poljih in morajo vedno vsebovati grb glavnega mesta. Prvo barvno polje je v barvi glavnega atributa, drugo barvno polje pa je v barvi ščitovega polja iz grba glavnega mesta. Grb na zastavini ruti je postavljen tako, da "veže" obe barvni polji, vsakega do njegove sredine.

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središčnico zastavine rute.

Takšne zastave so predstavljene na STR. 4 (1-6), medtem ko so zgoraj predstavljene iste zastave, le da imajo zamenjani barvni polji.

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središčnico zastavine rute.

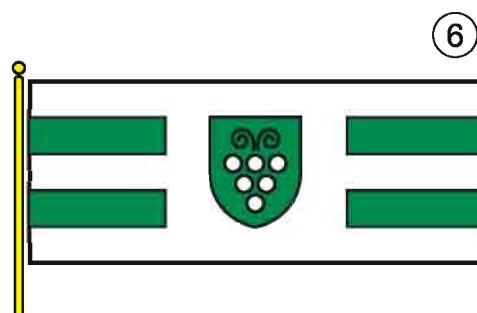
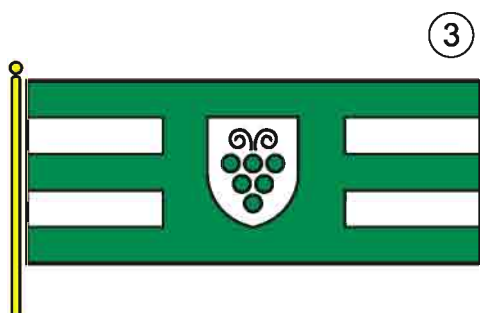
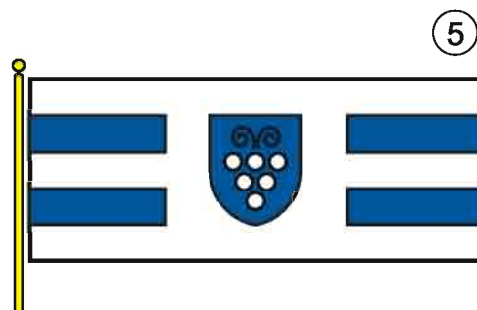
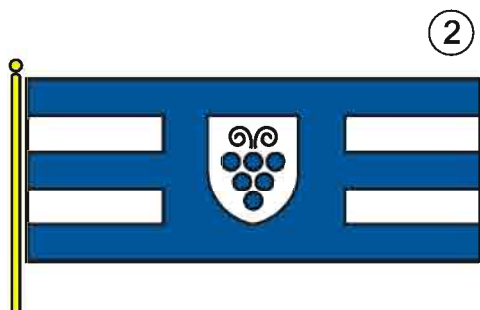
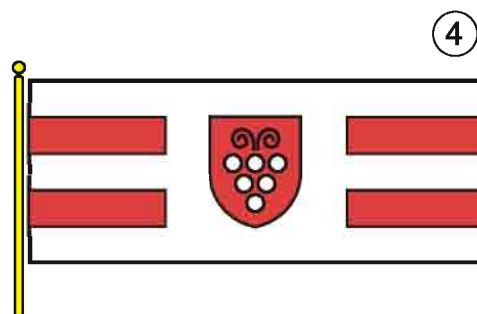
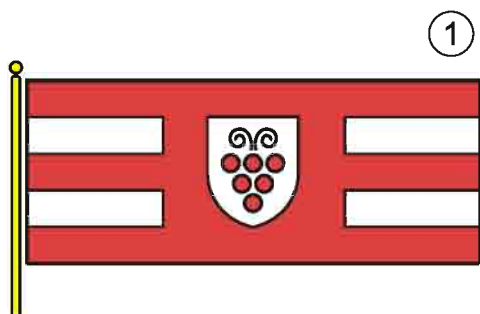
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

IV

REGIJSKE (oziroma okrajne) ZASTAVE, "R":

R

A B C D

V zastavoslovnem razporedu zastav sodijo regionalne zastave na četrto mesto.

Tudi te zastave so predstavljene v heraldičnih barvah, kombiniranih z belo oziroma rumeno (1-3). V kroju so kombinacije obeh barv med sabo lahko tudi zamenjane (4-6), vedno pa so opremljene z regionalnim grbom.

Na straneh 5 in 6 so predstavljene zastavine rute, ki predstavljajo po dve, v sredini prekinjeni barvni progi tako, da v vmesnem prostoru na sredini rute nastopa grb regije.

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središčnico zastavine rute.

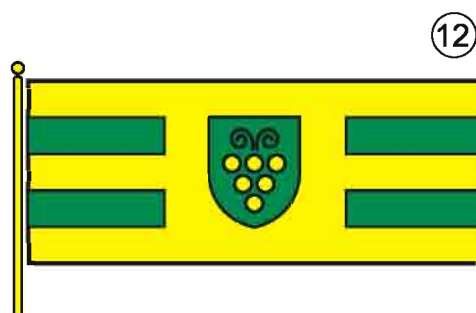
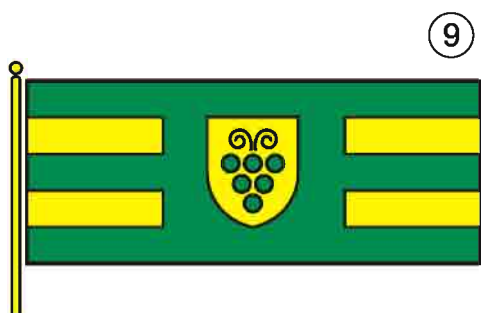
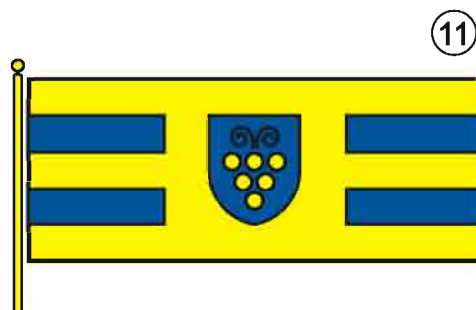
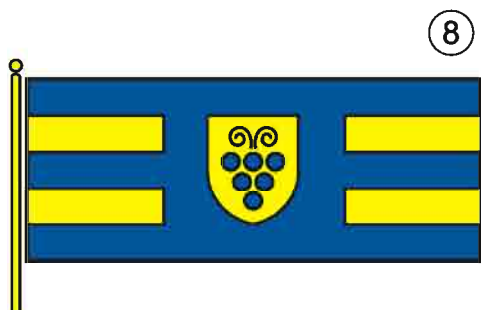
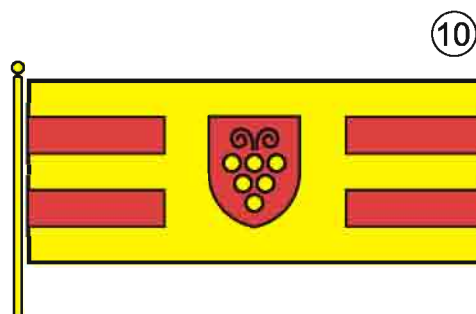
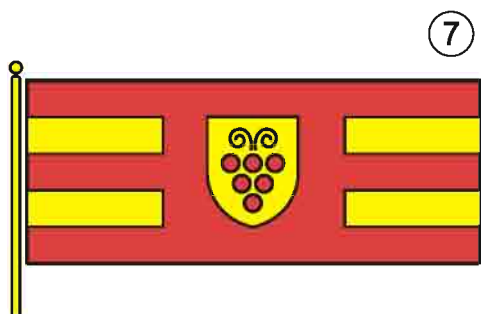
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

R

A B C D

IV

REGIJSKE (oziroma okrajne) ZASTAVE, "R":

Primeri od (7-12) predstavljajo zastave iz strani 5 (1-6), le da je v zgornjih primerih bela barva nadomeščena z rumeno.

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središčnico zastavine rute.

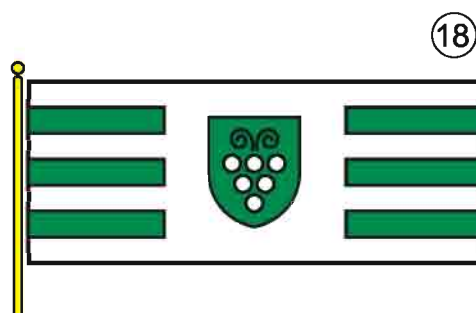
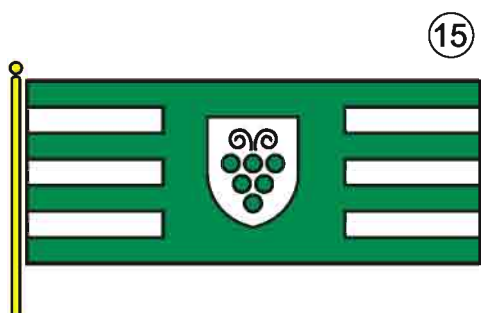
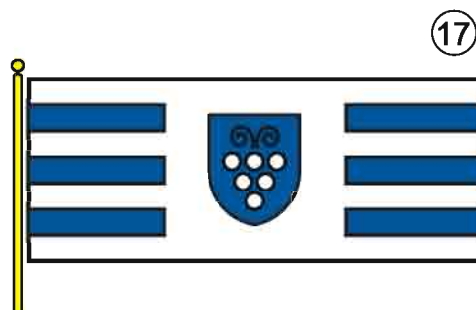
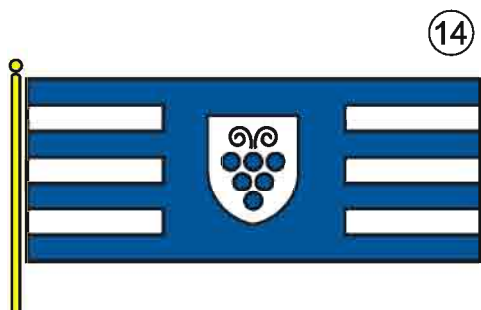
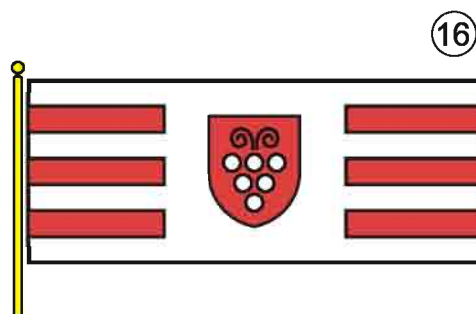
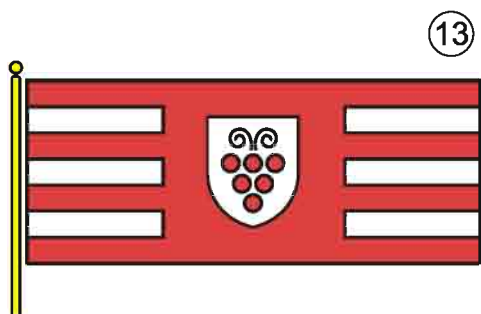
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

R

A B C D

IV

REGIJSKE (oziroma okrajne) ZASTAVE, "R":

Na tej strani so predstavljene rute regionalnih zastav s po tremi vzdolžnimi in na sredini rute prekinjenimi barvnimi progami (13-15). V srednji praznini zastavine rute je predstavljen regionalni grb.

Primeri (16-18) predstavljajo enake zastave kot (13-15), le da sta obe zastavini barvi med seboj zamenjani.

KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

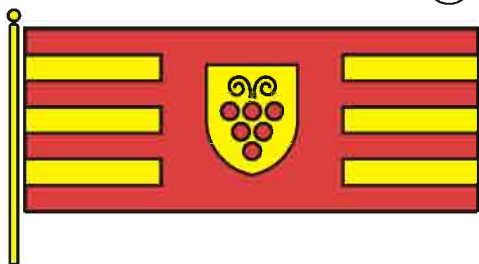
R

A B C D

IV

REGIJSKE (oziroma okrajne) ZASTAVE, "R"

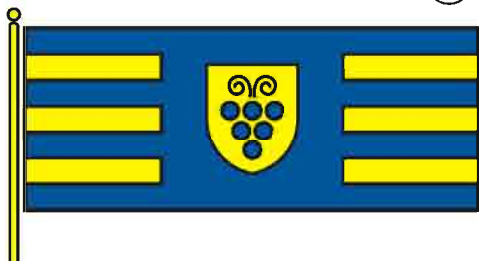
19

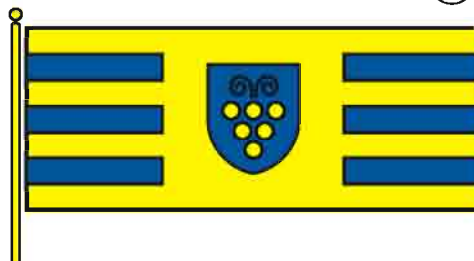
22

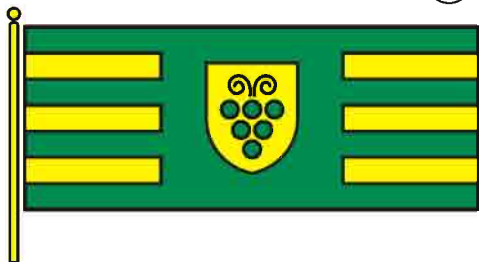
20

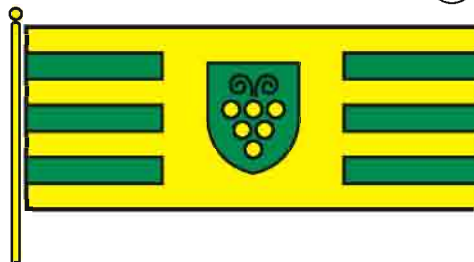
23

21

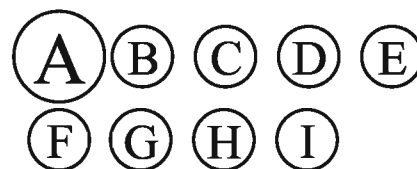

24

Kroji regijskih zastav s tremi - v sredini prekinjenimi barvnimi progami so enaki krojem na str. 7, le da belo barvo nadomešča rumena. Barve na zastavinih rutah št (22-24) so v primerjavi z barvami na št (19-21) med seboj zamenjane.

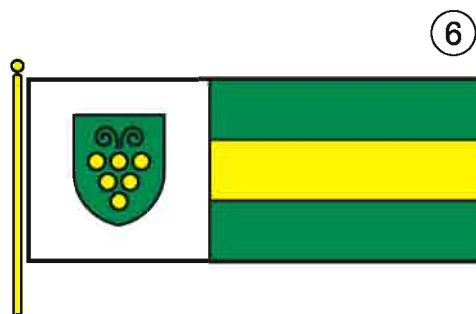
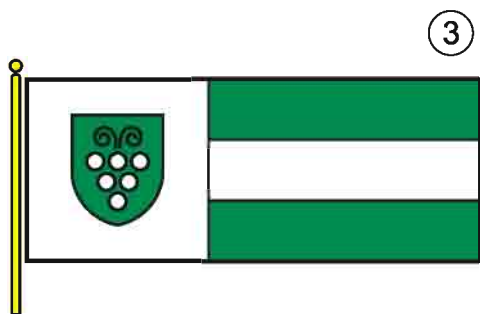
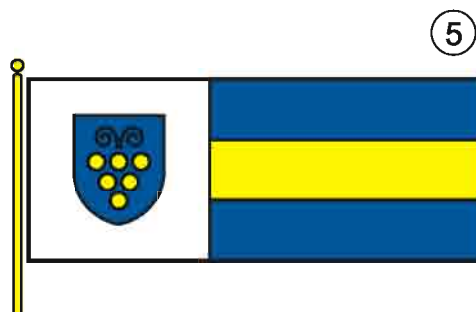
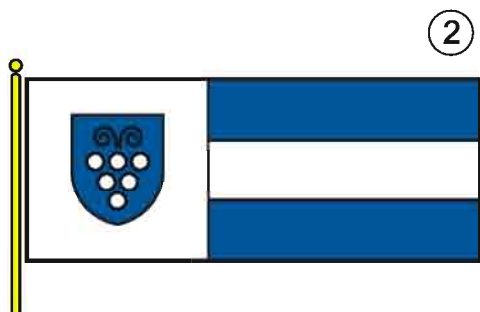
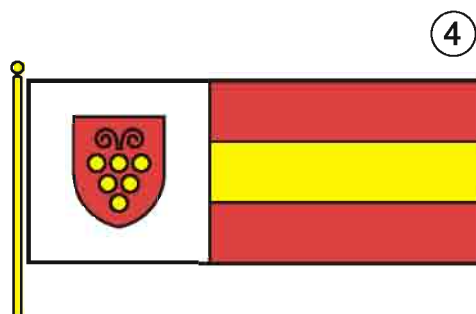
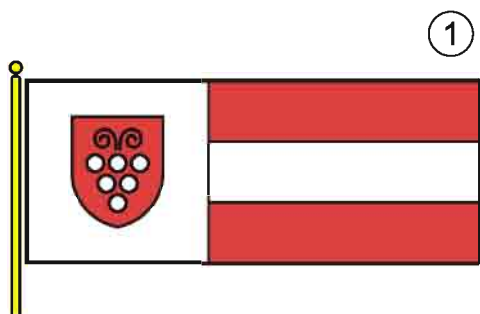
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

Mo

V

ZASTAVE MESTNIH OBČIN "MO"

Zastave mestnih občin so izvedene iz ustreznih mestnih grbov tako, da vsebujejo barve glavnega grbovnega atributa. Kroj njihovih rut je izveden iz belega kvadratnega polja v vrhu glave, ki nosi grb mestne občine. Podaljšek zastavine rute je lahko izveden na tri različne načine:

A - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke horizontalne barvne proge. Od le-teh je srednja proga bela ali pa rumena, slika (1-6).
 B - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke vertikalne barvne proge. Od le-teh, je srednja proga bela ali pa rumena, slika (7-12).
 C - v dveh barvnih razdeljenih na tri poševne barvne proge, od katerih je srednja bela ali pa rumena, slika (13-18)

Kroji zastavinih rut mestnih občin predstavljajo beli kvadrat z grbom mesta v vrhu (glavi) zastave oz. v začetku zastave iz 6. strani z zamenjanimi barvami (barvna inverzija).

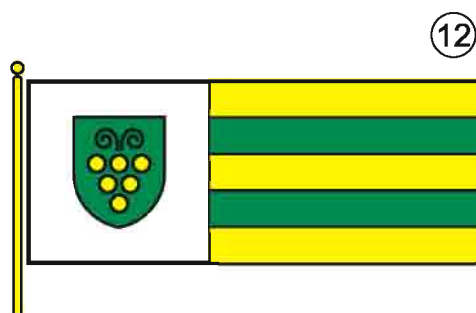
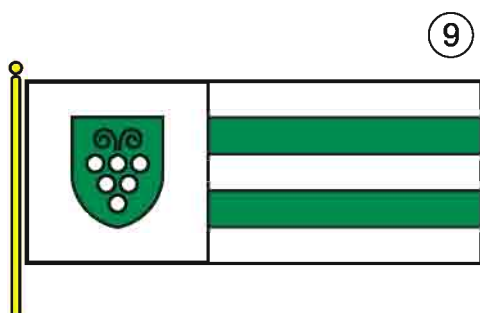
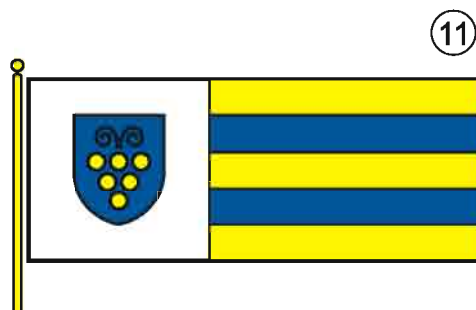
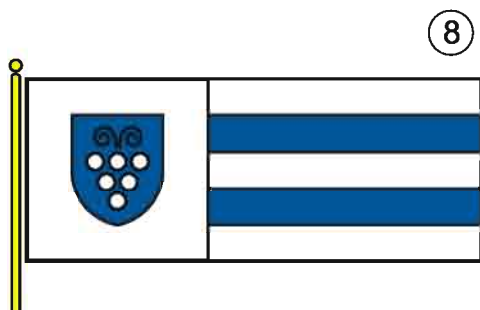
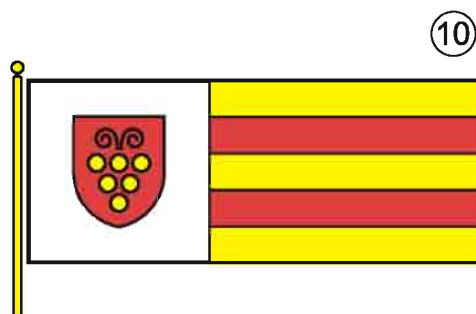
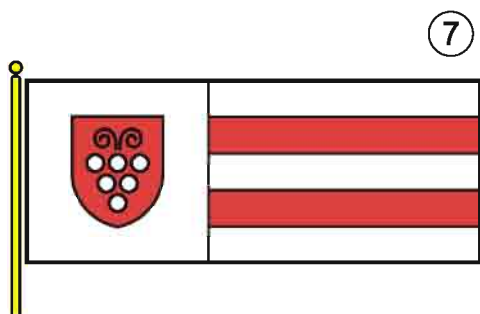
Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središnico zastavine rute.

KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

V

ZASTAVE MESTNIH OBČIN "MO"

Mo

 (A) (B) (C) (D) (E)
 (F) (G) (H) (I)

Zastave mestnih občin so izvedene iz ustreznih mestnih grbov tako, da vsebujejo barve glavnega grbovnega atributa. Kroj njihovih rut je izveden iz belega kvadratnega polja v vrhu glave, ki nosi grb mestne občine. Podaljšek zastavine rute je lahko izveden na tri različne načine:

A - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke horizontalne barvne proge. Od le-teh je srednja proga bela ali pa rumena, slika (1-6).
 B - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke vertikalne barvne proge. Od le-teh, je srednja proga bela ali pa rumena, slika (7-12).
 C - v dveh barvnih razdeljenih na tri poševne barvne proge, od katerih je srednja bela ali pa rumena, slika (13-18)

Kroji zastavinih rut mestnih občin predstavljajo beli kvadrat z grbom mesta v vrhu (glavi) zastave oz. v začetku zastave iz 6. strani z zamenjanimi barvami (barvna inverzija).

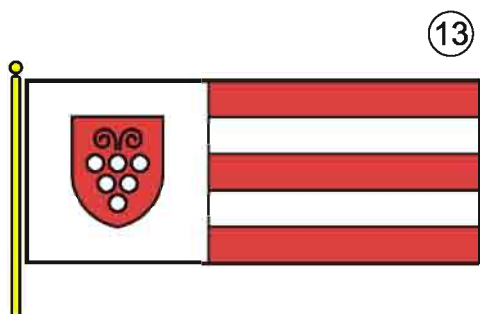
Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središčno zastavine rute.

KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

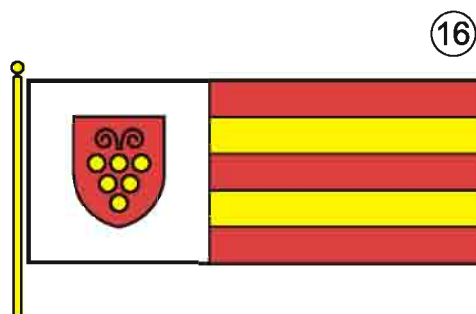
V

ZASTAVE MESTNIH OBČIN "MO"

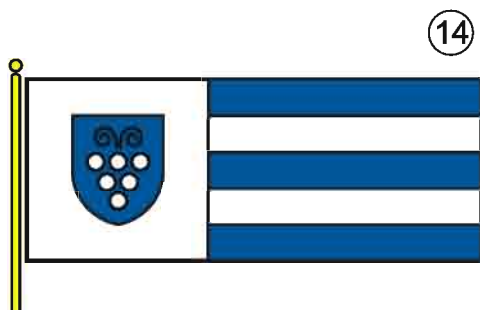
Mo

 A B C D E
 F G H I

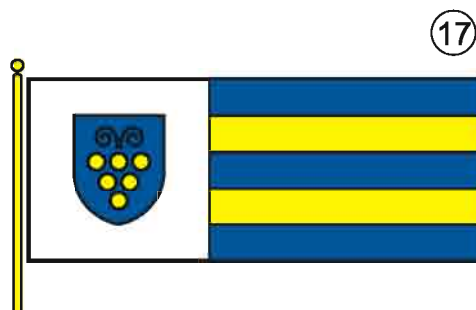
13

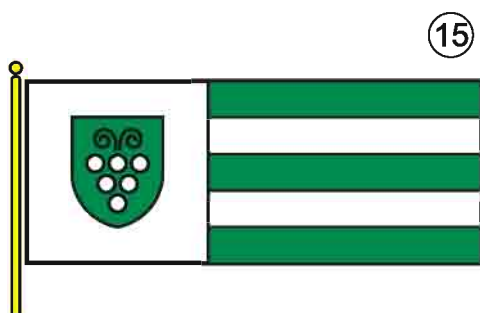
16

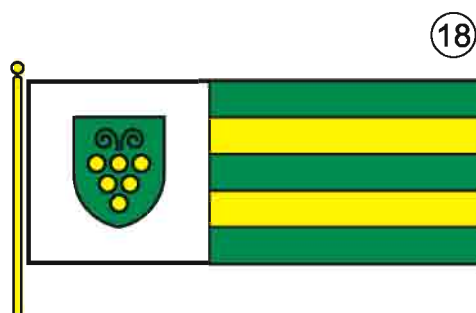
14

17

15

18

Zastave mestnih občin so izvedene iz ustreznih mestnih grbov tako, da vsebujejo barve glavnega grbovnega atributa. Kroj njihovih rut je izveden iz belega kvadratnega polja v vrhu glave, ki nosi grb mestne občine. Podaljšek zastavine rute je lahko izveden na tri različne načine:

A - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke horizontalne barvne proge. Od le-teh je srednja proga bela ali pa rumena, slika (1-6).
 B - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke vertikalne barvne proge. Od le-teh, je srednja proga bela ali pa rumena, slika (7-12).
 C - v dveh barvnih razdeljenih na tri poševne barvne proge, od katerih je srednja bela ali pa rumena, slika (13-18)

Kroji zastavinih rut mestnih občin predstavljajo beli kvadrat z grbom mesta v vrhu (glavi) zastave oz. v začetku zastave iz 6. strani z zamenjanimi barvami (barvna inverzija).

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središnico zastavine rute.

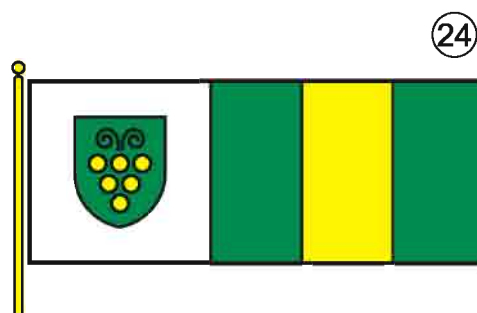
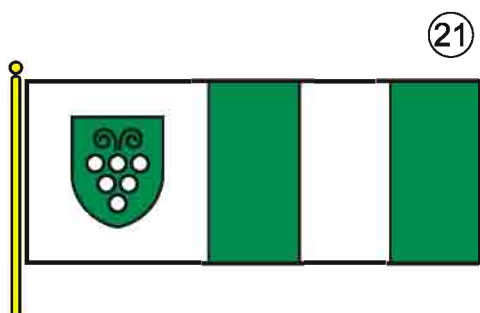
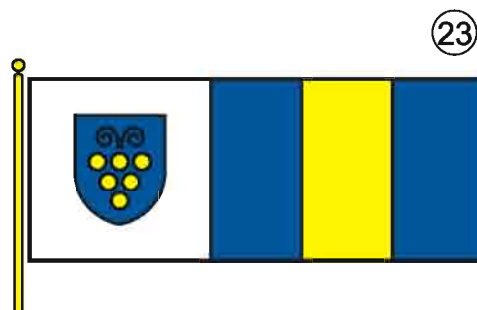
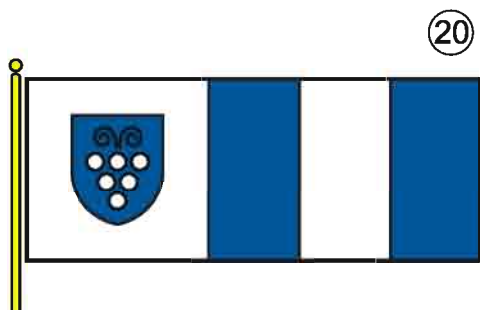
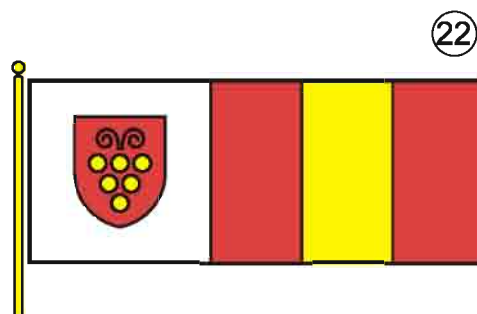
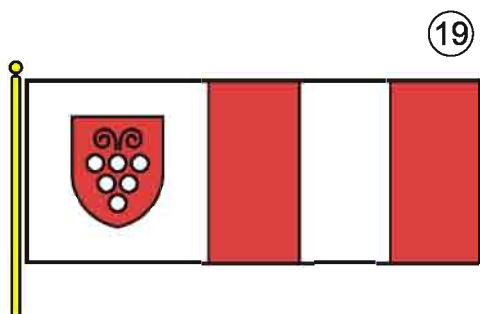
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

V

ZASTAVE MESTNIH OBČIN "MO"

Mo

(A) (B) (C) (D) (E)
(F) (G) (H) (I)

Podaljšek zastavine rute pri zastavah predstavljenih na str. 10:

B - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke vertikalne barvne proge. Od le-teh, je srednja proga bela ali pa rumena, slika (7 - 12).

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središnico zastavine rute.

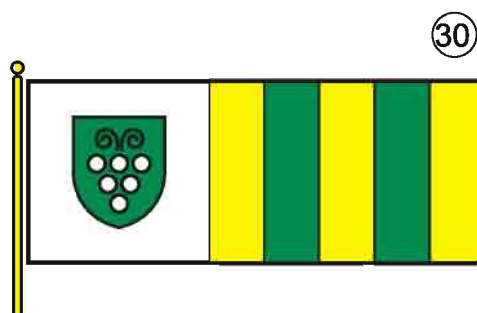
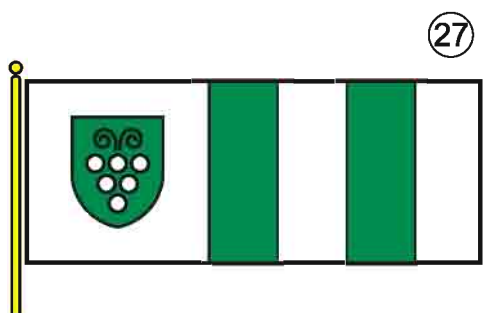
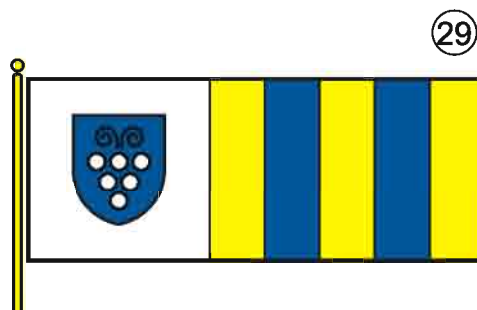
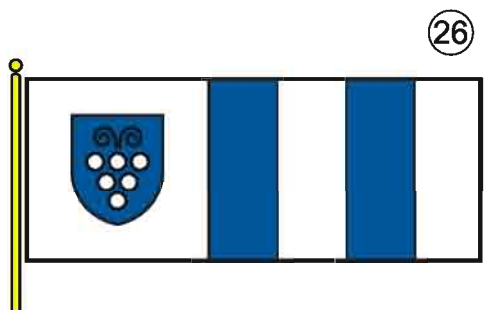
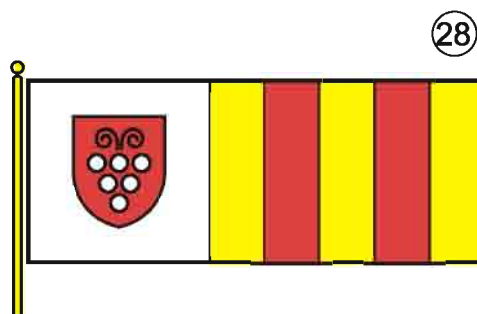
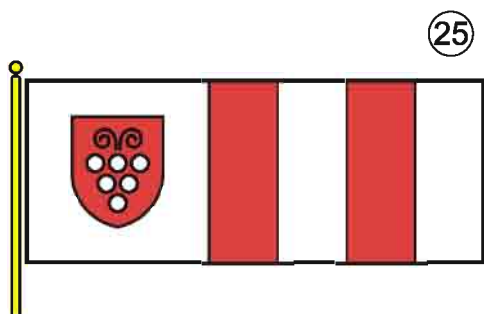
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

V

ZASTAVE MESTNIH OBČIN "MO"

Mo

(A) (B) (C) (D) (E)
(F) (G) (H) (I)

Podaljšek zastavine rute pri zastavah predstavljenih na str. 10:

B - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke vertikalne barvne proge. Od le-teh, je srednja proga bela ali pa rumena, slika (7 - 12).

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središčnico zastavine rute.

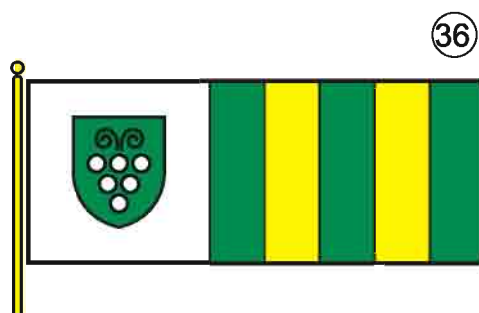
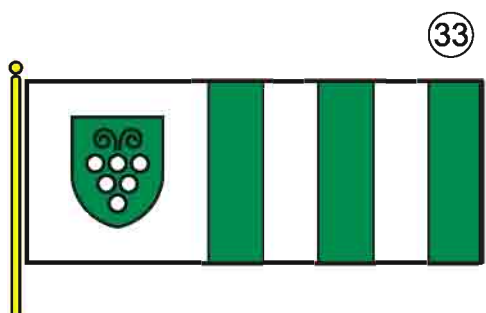
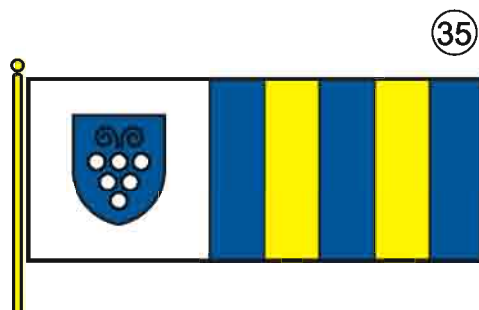
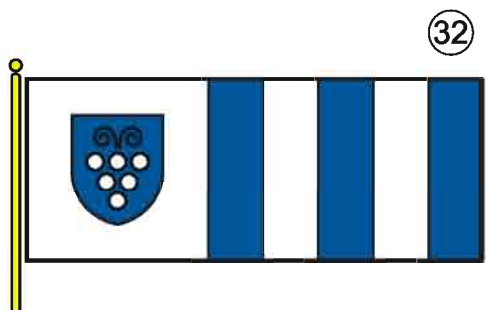
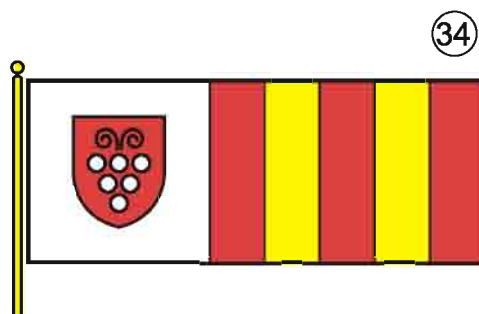
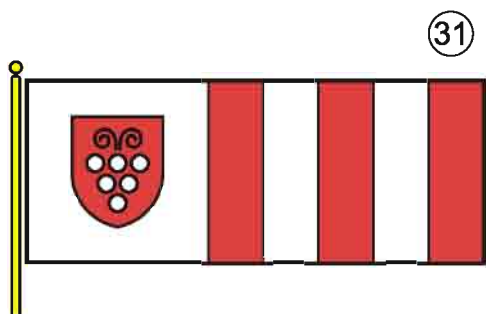
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

V

ZASTAVE MESTNIH OBČIN "MO"

Mo

A B C D E
F G H I

Podaljšek zastavine rute pri zastavah predstavljenih na str. 10:

B - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke vertikalne barvne proge. Od le-teh, je srednja proga bela ali pa rumena, slika (7 - 12).

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središčnico zastavine rute.

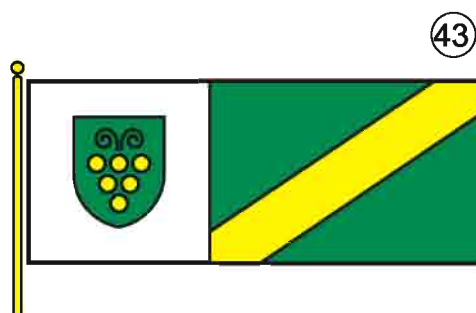
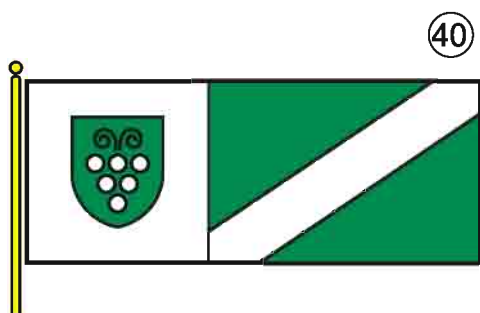
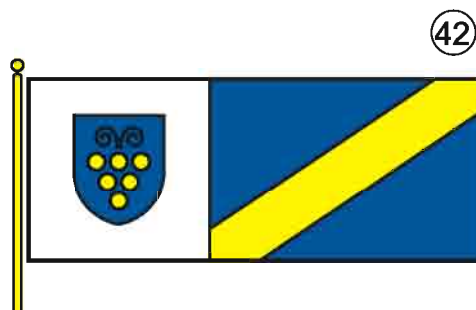
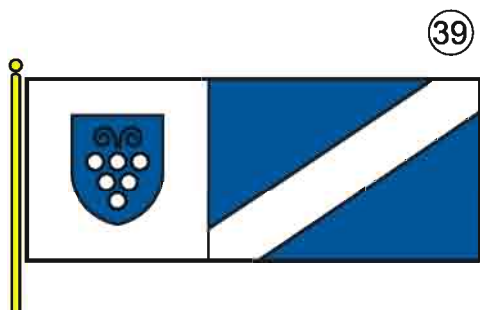
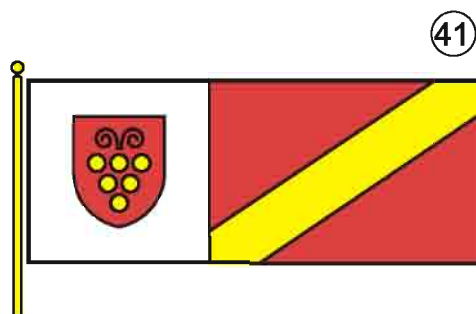
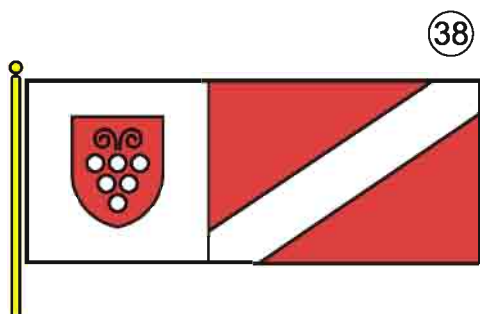
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

V

ZASTAVE MESTNIH OBČIN "MO"

Mo

A B C D E
F G H I

Podaljšek zastavine rute pri zastavah predstavljenih na str. 11:

C - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke diagonalne barvne proge. Od le-teh, je srednja proga bela ali pa rumena, slika (13-18).

Če pri do slej navedenih krojih mestnih zastav izvedemo inverzno zamenjavo barv, dobimo še 18 drugačnih mestnih zastav, skupno torej že 36 različnih možnosti.

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središčnico zastavine rute.

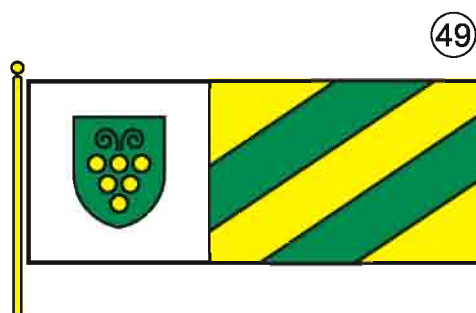
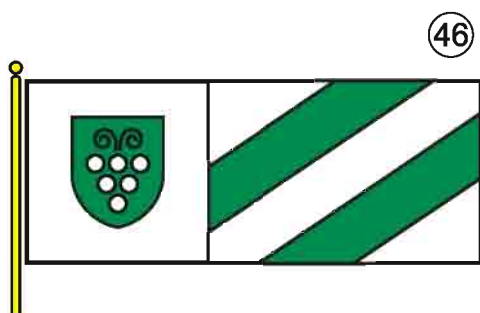
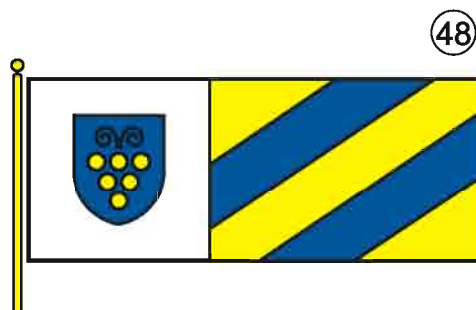
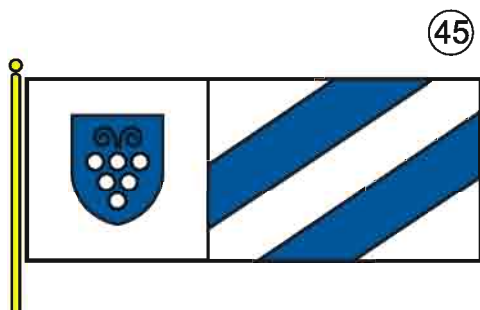
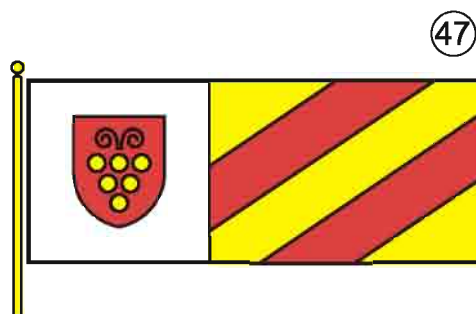
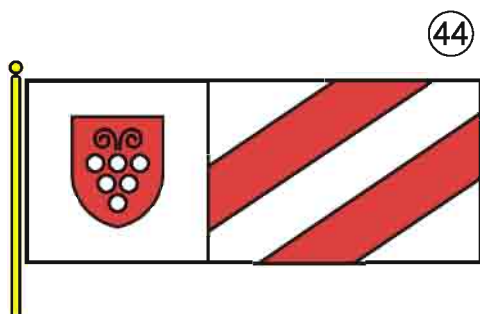
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

V

ZASTAVE MESTNIH OBČIN "MO"

Mo

(A) (B) (C) (D) (E)
(F) (G) (H) (I)

Podaljšek zastavine rute pri zastavah predstavljenih na str. 11:

C - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke diagonalne barvne proge. Od le-teh, je srednja proga bela ali pa rumena, slika (13-18).

Če pri do slej navedenih krojih mestnih zastav izvedemo inverzno zamenjavo barv, dobimo še 18 drugačnih mestnih zastav, skupno torej že 36 različnih možnosti.

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središčnico zastavine rute.

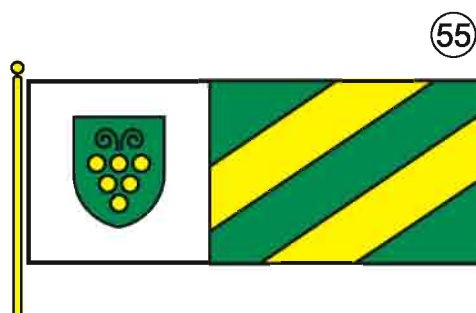
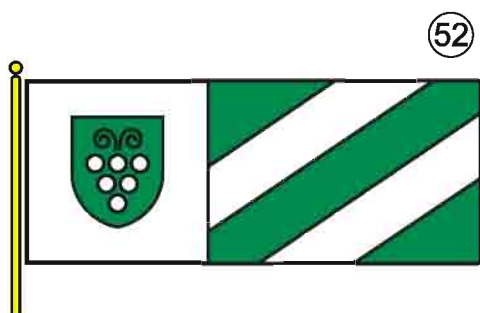
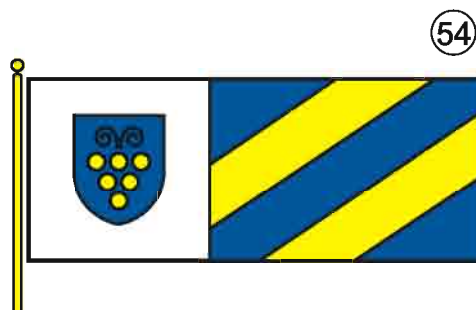
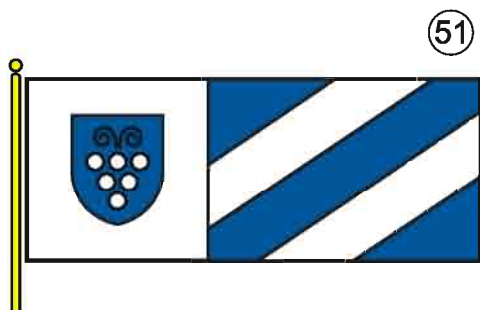
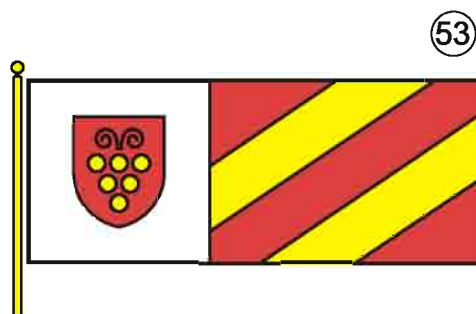
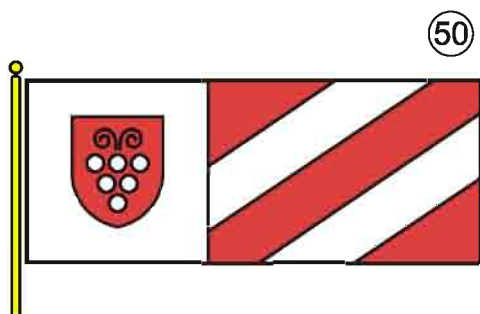
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

V

ZASTAVE MESTNIH OBČIN "MO"

Mo

(A) (B) (C) (D) (E)
(F) (G) (H) (I)

Podaljšek zastavine rute pri zastavah predstavljenih na str. 11:

C - v dveh barvah, od katerih je prva lahko rdeča, modra ali zelena, razdeljenih na tri enako široke diagonalne barvne proge. Od le-teh, je srednja proga bela ali pa rumena, slika (13-18).

Če pri do slej navedenih krojih mestnih zastav izvedemo inverzno zamenjavo barv, dobimo še 18 drugačnih mestnih zastav, skupno torej že 36 različnih možnosti.

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala grba prekriva z vertikalno središčnico zastavine rute.

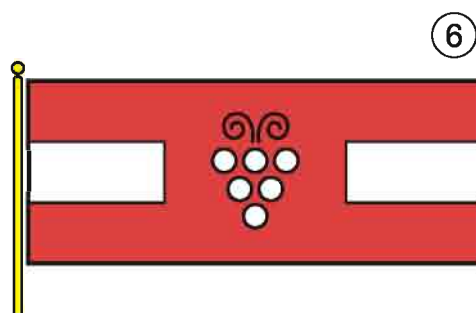
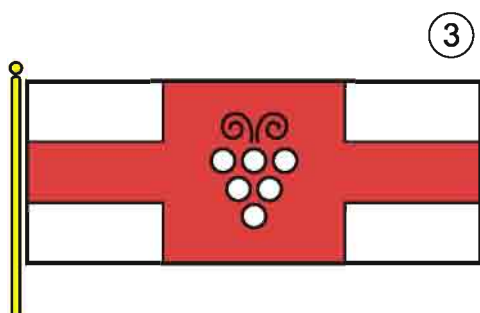
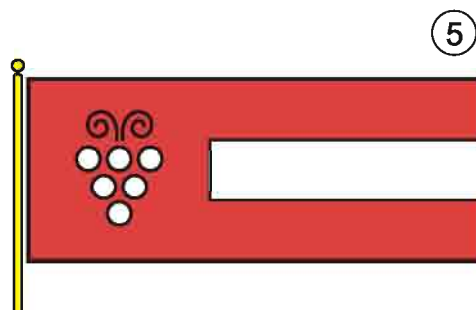
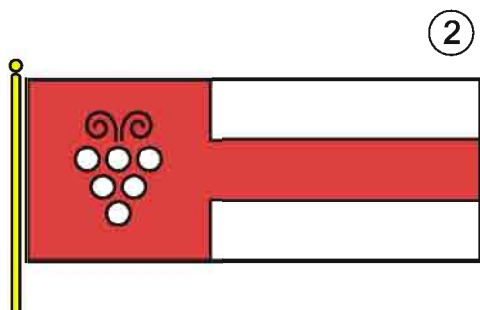
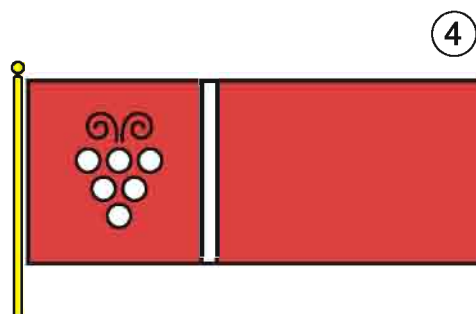
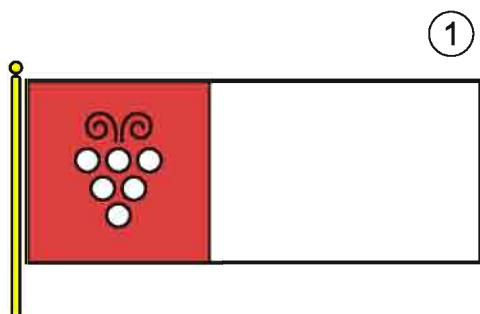
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VI

OBČINSKE ZASTAVE, "O"

O

A B C D E F
G H I J K L

Občinske zastave so krojene v 12 različnih temeljnih krojih in v eni izmed štirih heraldičnih barv (rdeča, modra, zelena in črna), ki so kombinirane z belo oziroma rumeno barvo (srebro, zlato). V rdeči heraldični barvi so predstavljene zastave na strani 12 in 13, slike (1-12E). v modri barvi na strani 14 in 15.

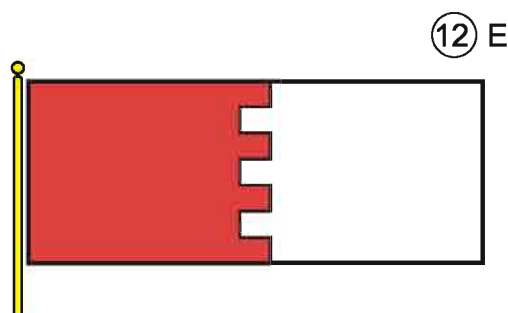
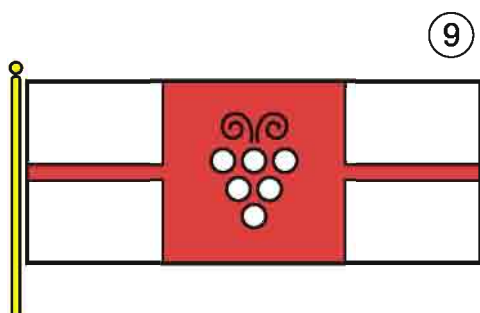
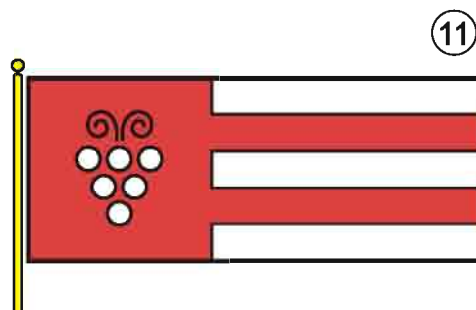
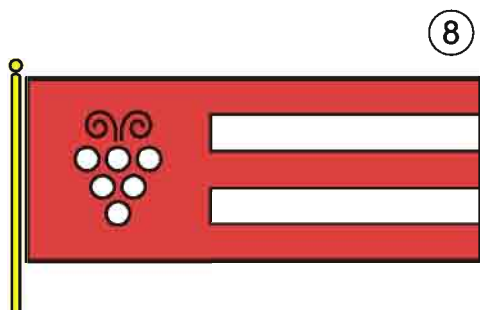
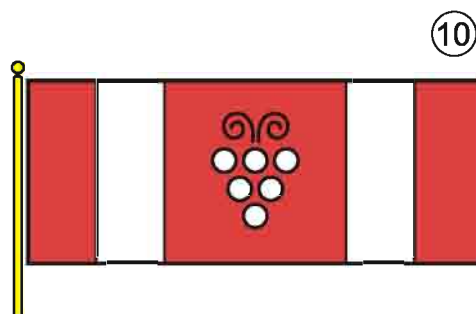
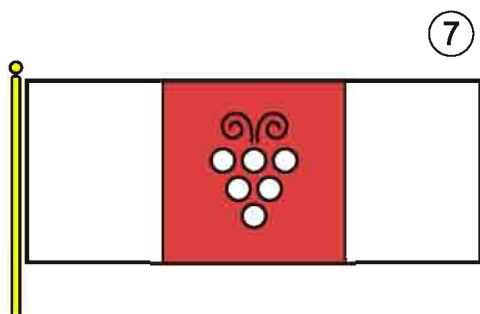
Rute občinskih zastav so krojene v kombinaciji horizontalnih ter vertikalnih barvnih polj z barvnim kvadratom rute. Ta je vkrojen v začetek ali v sredino zastavine rute, na njemu je upodobljen glavni atribut iz občinskega grba.

Občinske zastave ne smejo nositi nobenega grba in morajo nositi atribut iz grba, ki to zastavo utemeljuje.

Pri vertikalnem modelu zastave naj se simetrala atributa prekriva z vzdolžno središnico zastavine rute.

KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VI
OBČINSKE ZASTAVE, "O"
O

 A B C D E F
 G H I J K L

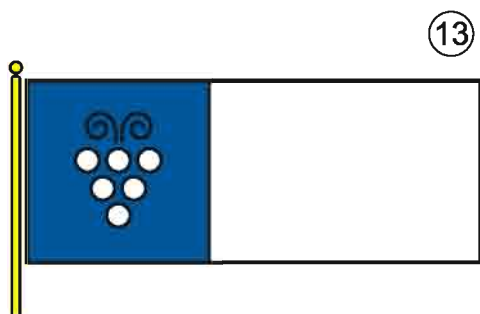
Trinajsta stran predstavlja kroje v rdeči in beli barvi.

Za vse kroje občinskih zastav na tej strani velja v glavnem vse, kar je navedeno že na strani 12.

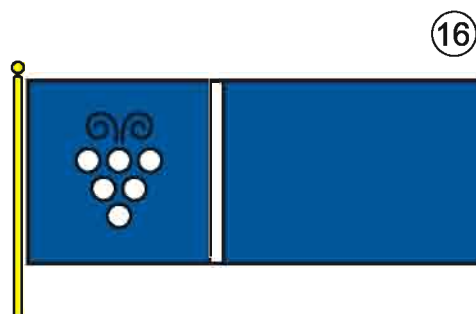
Zastavina ruta kroja 12E nima kvadratnega polja in tudi ne nosi nobenega simbola. Ta kroj zastave je v dveh barvah, njeno posebnost predstavlja rez med obema barvnima poljema. Modeli občinskih zastav (12E, 24E in 36E) so izvedeni v kombinaciji rdeče, modre, zelene ali črne barve z belo barvo, pri modelih 48E, 60E in 72E pa je izvedena kombinacija rdeče, modre, zelene ali črne barve z rumeno.

KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

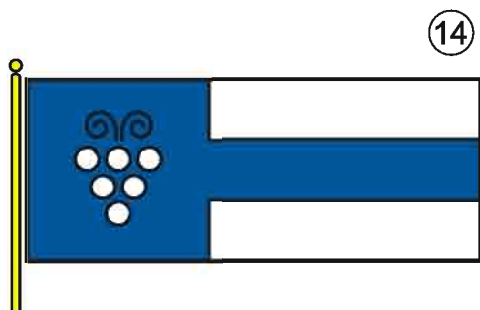
VI
OBČINSKE ZASTAVE, "O"
O

 A B C D E F
 G H I J K L

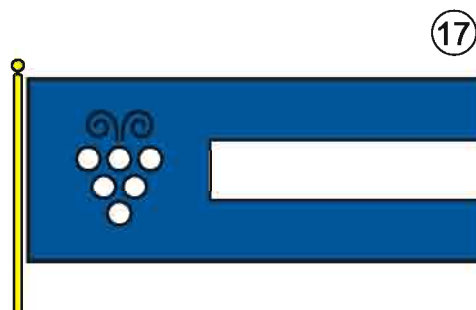
13

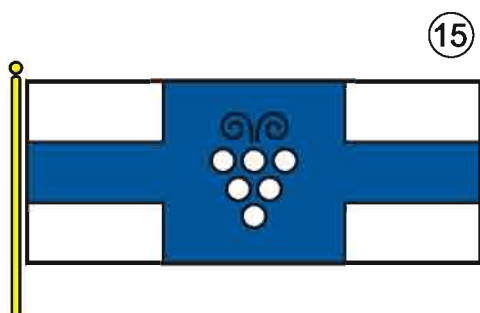
16

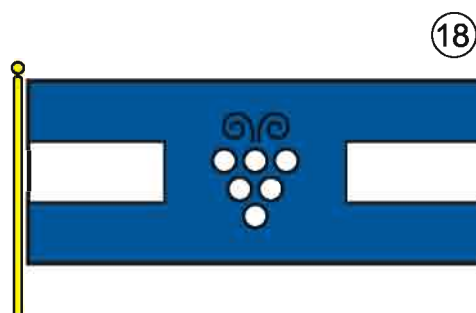
14

17

15

18

Štirinajsta in petnajsta stran predstavlja kroje v modri in beli barvi.

Za vse kroje občinskih zastav na tej strani velja v glavnem vse, kar je navedeno na strani (12).

Zastavini modeli (1-36 E) so predstavljeni samo v rdeči, modri in zeleni barvi v kombinaciji z belo. Če upoštevamo še kombinacijo črne barve, dobimo 12 novih modelov zastave, kar izda skupno 48 modelov občinske zastave.

Tudi za vse te modele lahko izvedemo vertikalno enačico, pri čemer se mora simetrala atributa pokrivati s središčnico zastavine rute.

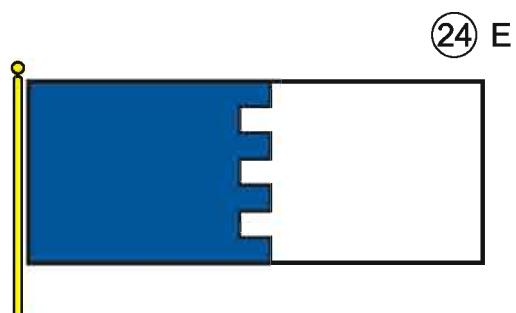
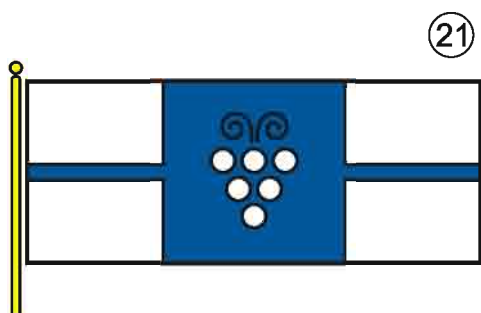
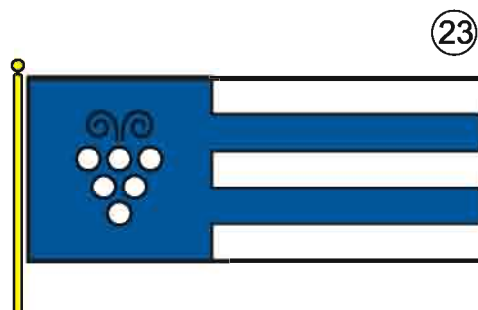
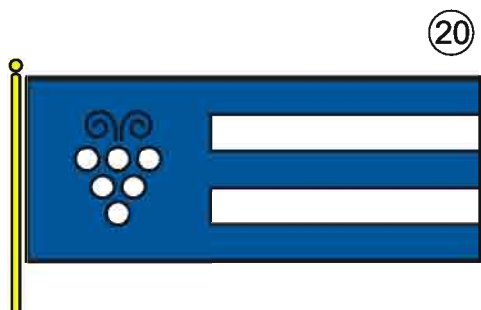
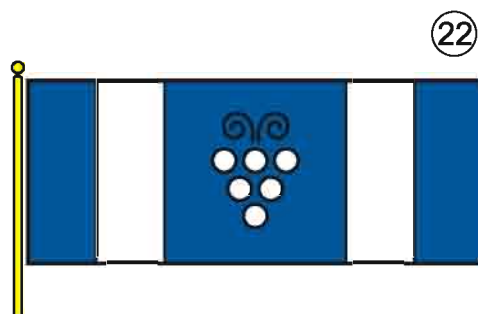
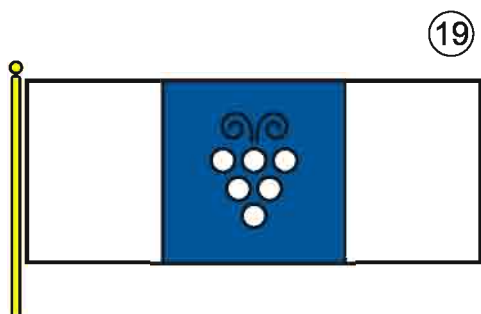
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VI

OBČINSKE ZASTAVE, "O"

O

(A) (B) (C) (D) (E) (F)
(G) (H) (I) (J) (K) (L)

Za vse kroje občinskih zastav na tej strani velja v glavnem vse, kar je navedeno na strani (12). Zastavina ruta kroja 24 E nima kvadratnega polja in tudi ne nosi nobenega simbola. Ta kroj zastave je v dveh barvah, njeno posebnost predstavlja rez med obema barvnima poljema.

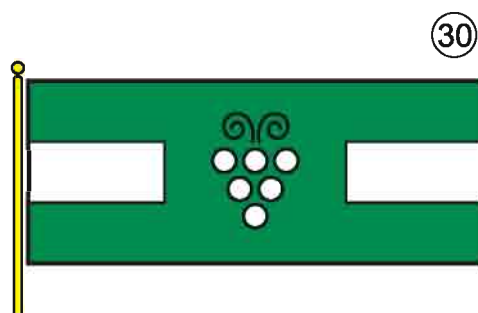
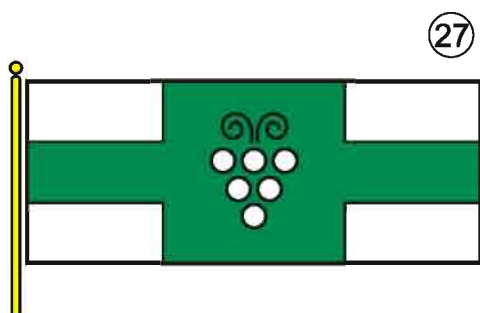
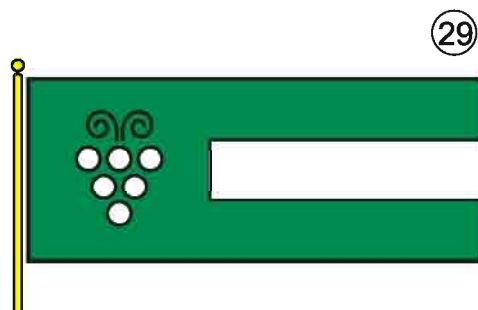
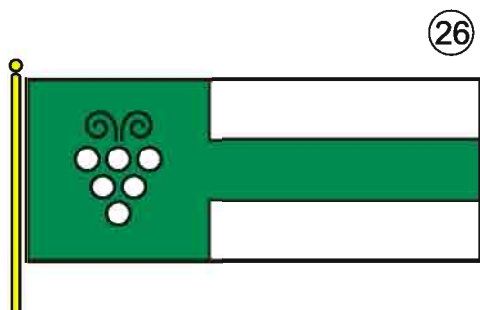
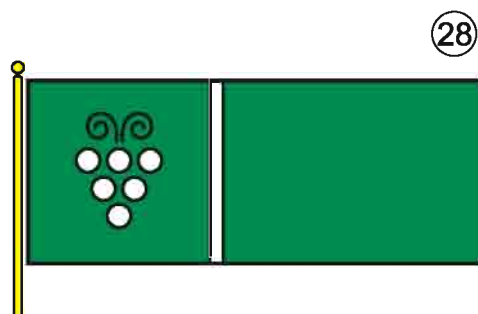
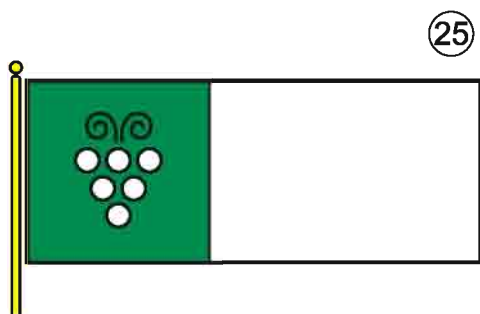
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VI

OBČINSKE ZASTAVE, "O"

O

(A) (B) (C) (D) (E) (F)
(G) (H) (I) (J) (K) (L)

Kroji občinskih zastav na str. 16 in 17, modeli (25 - 36 E), so izvedeni v kombinaciji zelene in bele barve.

Za vse kroje občinskih zastav na tej strani velja v glavnem vse, kar je navedeno na strani (12).

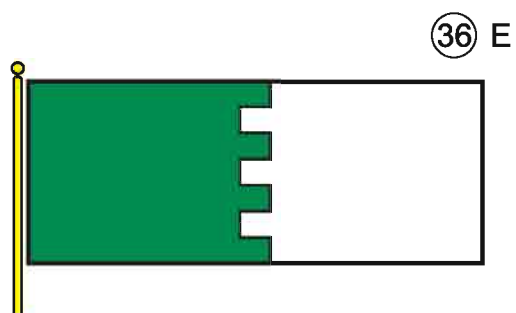
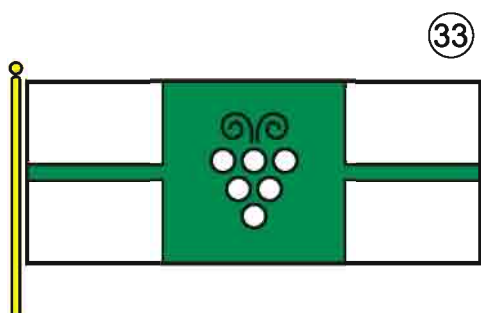
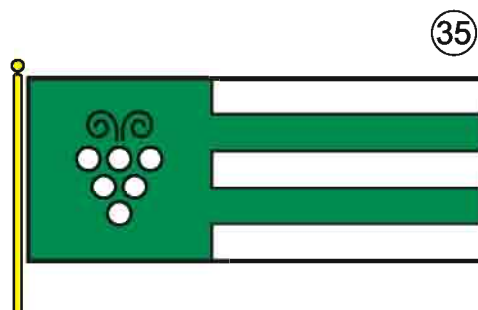
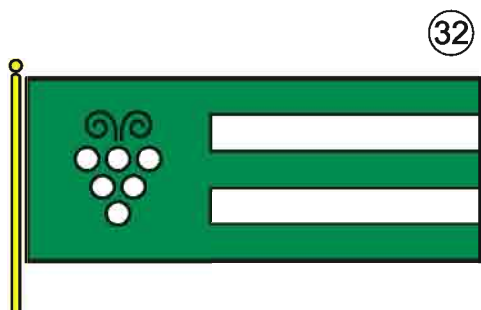
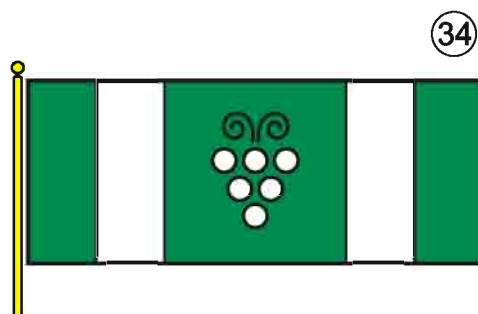
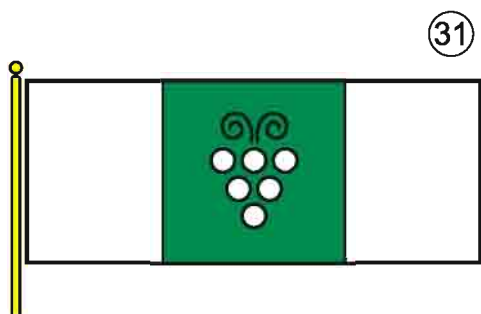
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VI

OBČINSKE ZASTAVE, "O"

O

(A) (B) (C) (D) (E) (F)
(G) (H) (I) (J) (K) (L)

Sedemnajsta stran predstavlja modele od (31 - 36 E) v zeleni in beli barvi.
Za vse kroje občinskih zastav na tej strani velja v glavnem vse, kar je navedeno na strani (12).

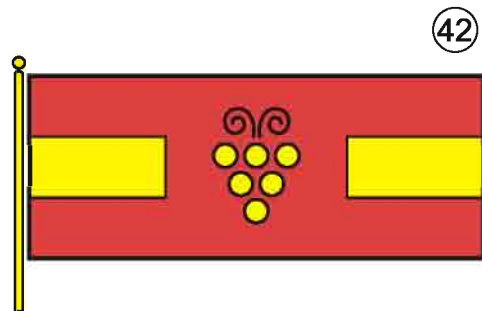
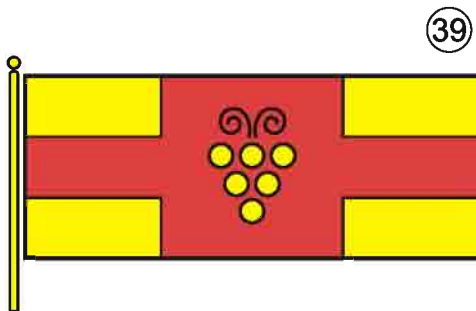
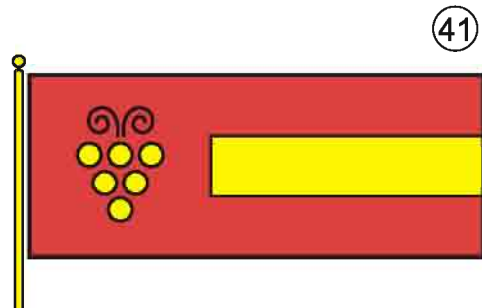
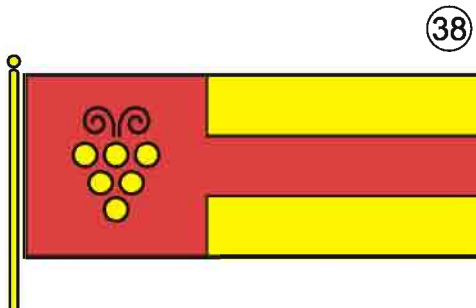
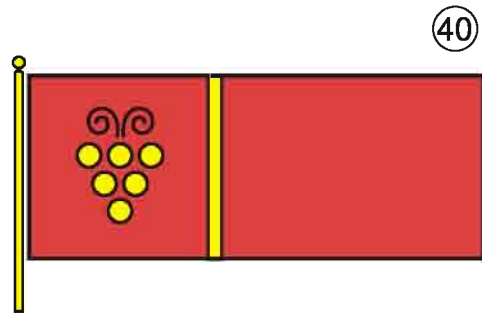
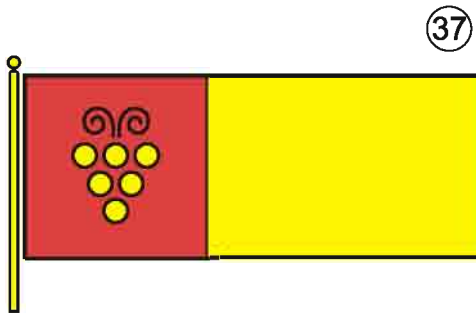
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VI

OBČINSKE ZASTAVE, "O"

O

A B C D E F
G H I J K L

Osemnajsta in vse naslednje strani do 23. strani predstavljajo enake modele zastav, kot so predstavljeni npr. na straneh 12 in 13, modeli (1 - 12 E) v kombinaciji z rumeno barvo, torej modeli (37 - 72 E). Enako velja za modele v črni barvi. Teh 48 modelov v kombinaciji z rumeno da skupno 96 možnosti občinske zastave. Če pa upoštevamo še barvno inverzijo, torej medsebojno zamenjavo obeh barv pri posamezni zastavini ruti, dobimo 192 modelov občinske zastave. Pri sicer povsem enakem kroju zastave in enaki barvni kombinaciji, spremeni identiteto zastave spremenjeni atribut.

Tudi za vse te modele lahko izvedemo vertikalno enačico, pri čemer se mora simetrala atributa pokrivati s središčnico zastavine rute.

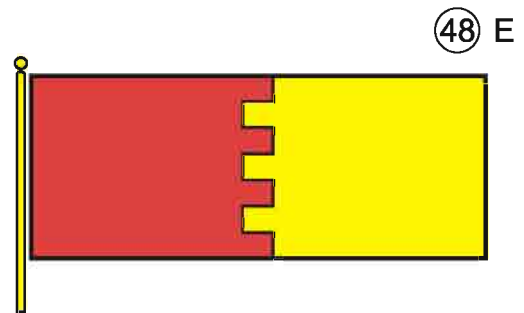
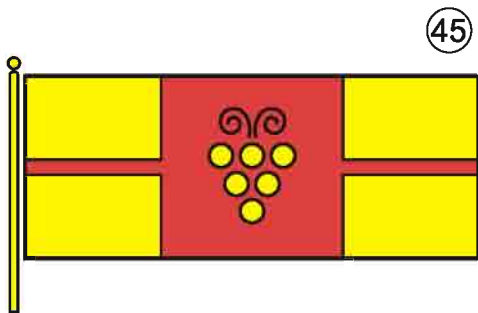
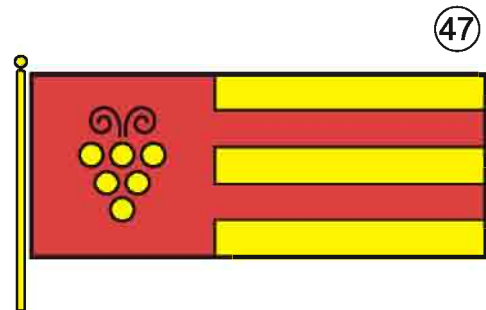
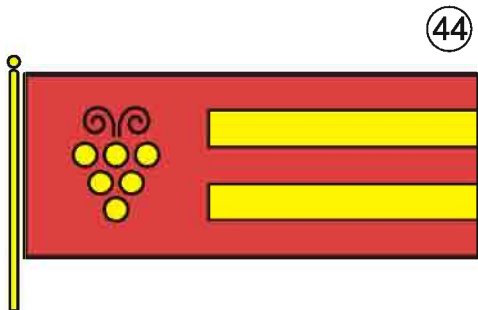
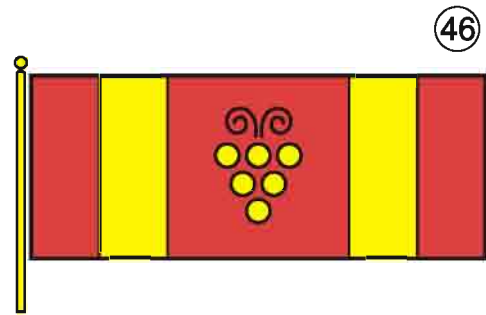
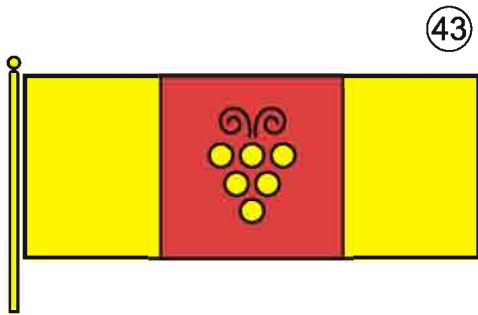
Za vse kroje občinskih zastav na tej strani velja v glavnem vse, kar je navedeno na strani (12).

KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VI

O

A B C D E F
G H I J K L

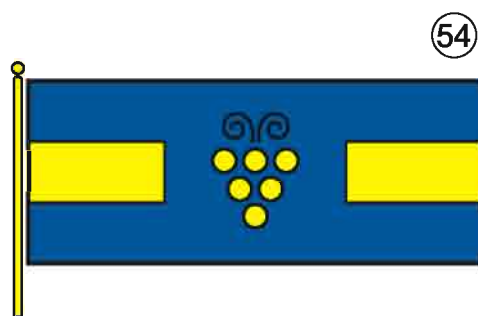
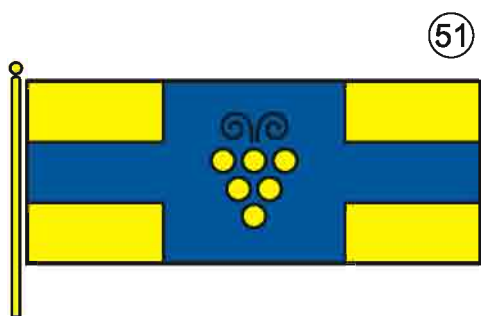
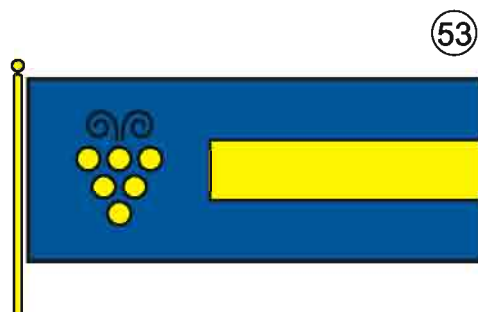
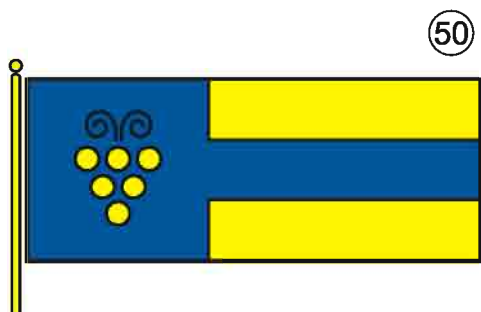
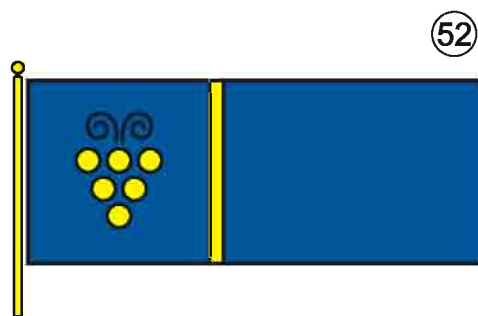
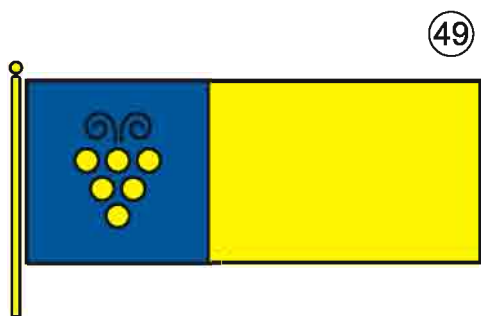
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VI

OBČINSKE ZASTAVE, "O"

O

A B C D E F
G H I J K L

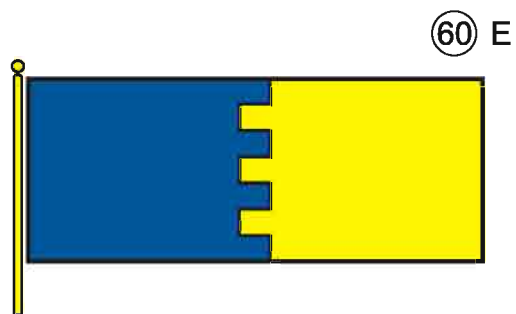
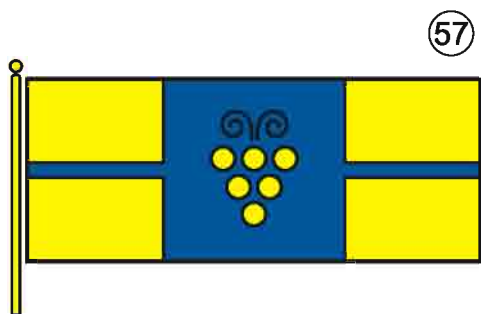
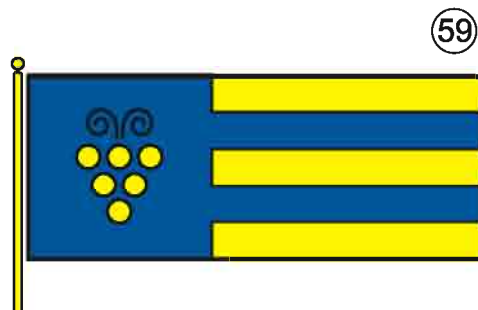
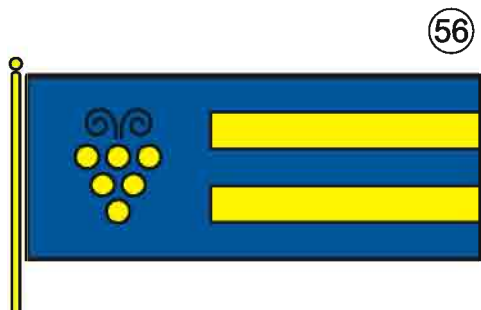
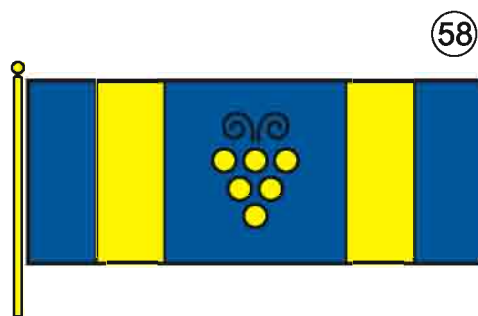
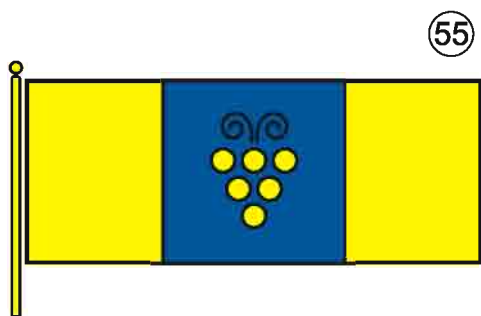

KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VI

O

(A) (B) (C) (D) (E) (F)
(G) (H) (I) (J) (K) (L)

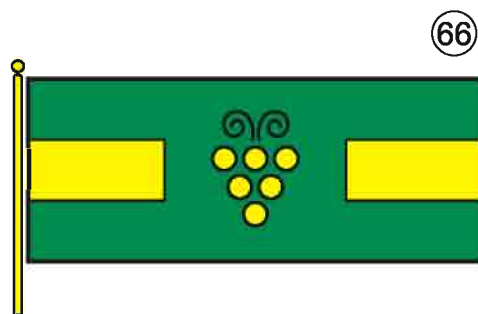
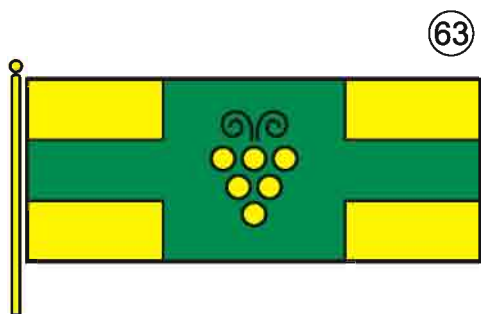
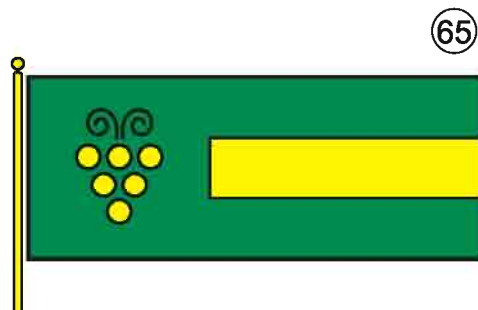
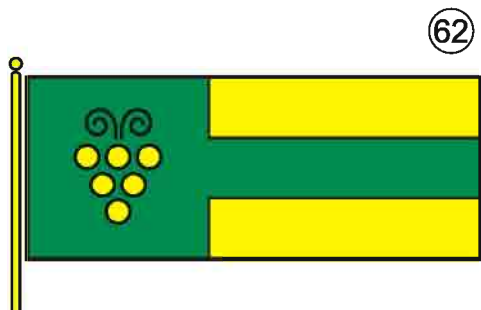
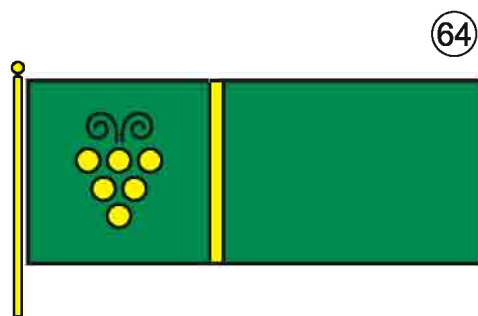
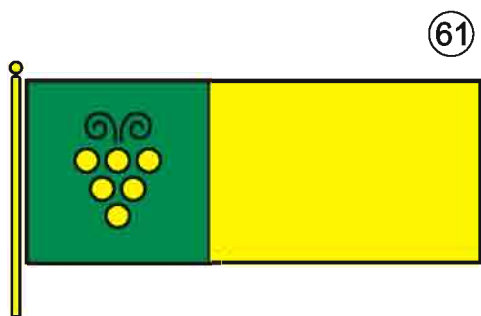
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VI

OBČINSKE ZASTAVE, "O"

O

A B C D E F
G H I J K L

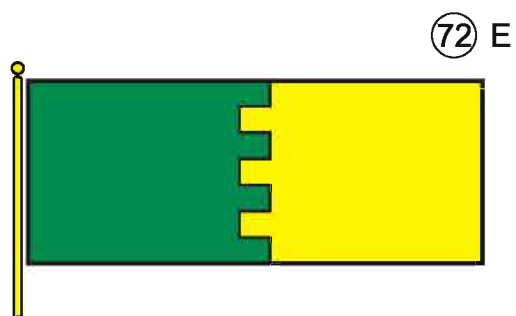
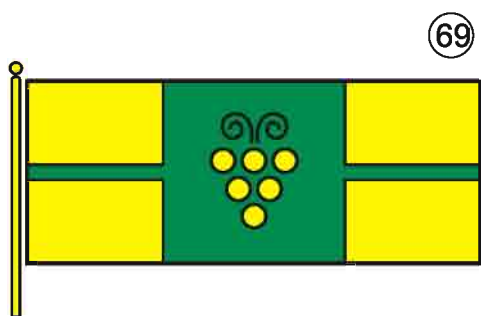
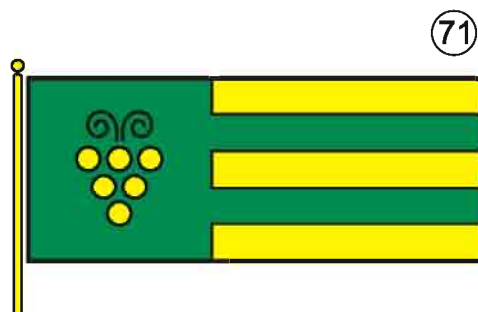
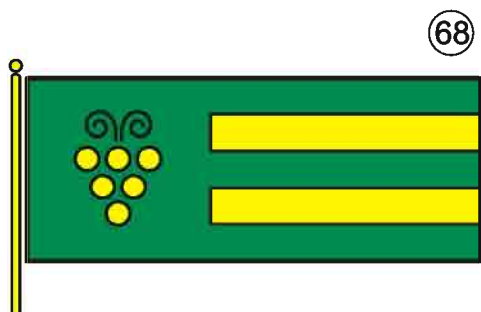
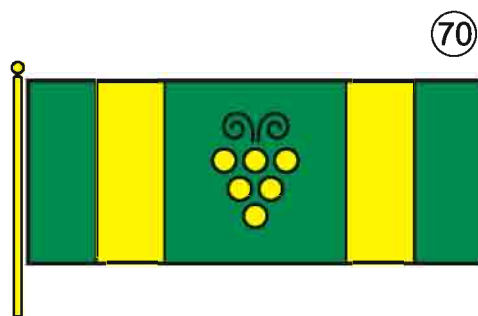
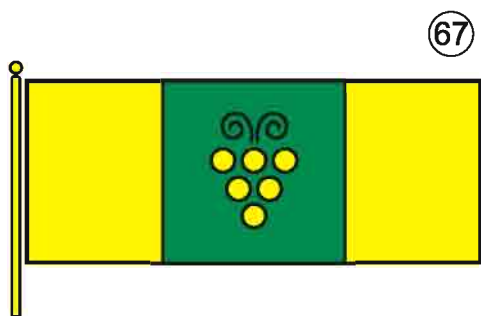
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VI

OBČINSKE ZASTAVE, "O"

O

A B C D E F
G H I J K L

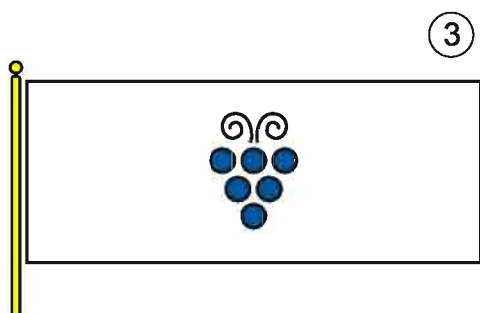
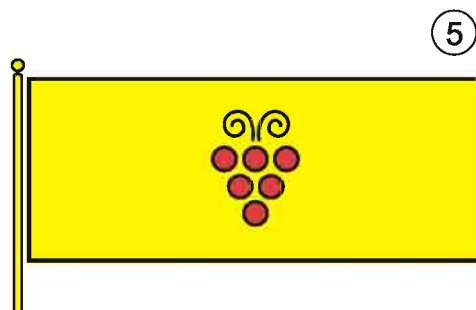
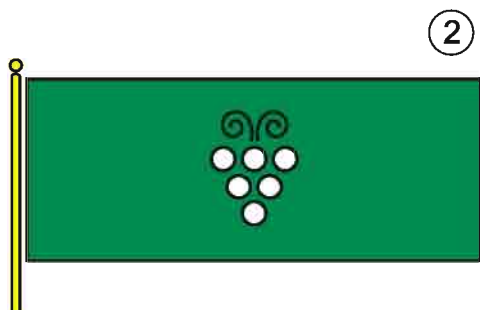
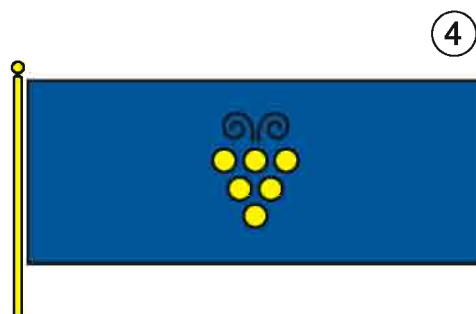
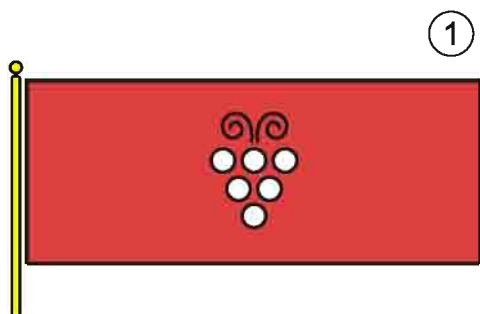
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VII

KRAJEVNE ZASTAVE "K"

K

A B C

Krajevne zastave so enobarvne (rdeče, modre, zelene, črne, bele ali rumene). Barva ustreznega grbovnega ščita je barva zastavine rute. Ta predstavlja na svoji sredini glavni atribut iz grba, kajti krajevna zastava ne sme predstavljati nobenega grba, mora pa predstavljati ustrezní atribut. Vsak model je lahko izveden tudi v vertikalni izvedbi s tem, da simetrala atributa pokriva vzdolžno središčno zastavine rute.

Za vse kroje zastav na tej strani velja v glavnem vse, kar je navedeno na strani (12).

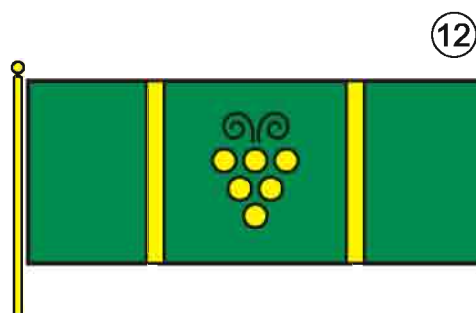
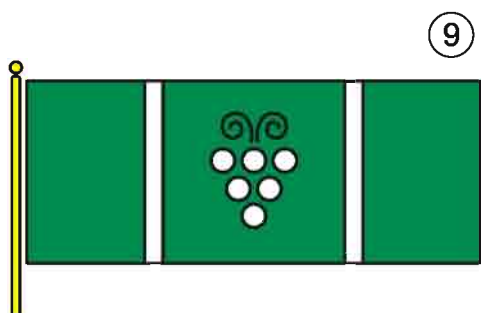
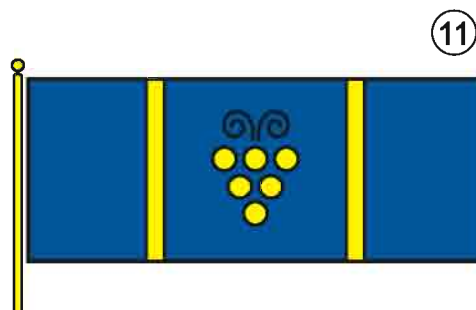
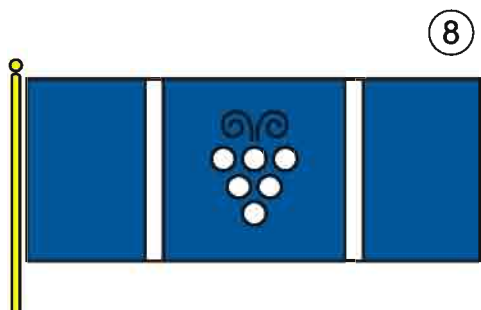
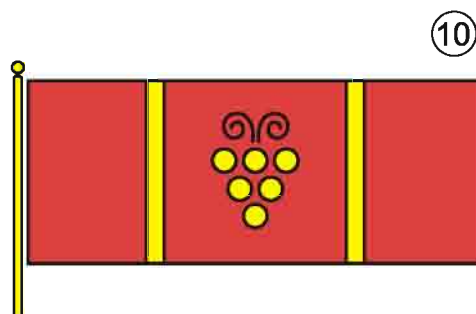
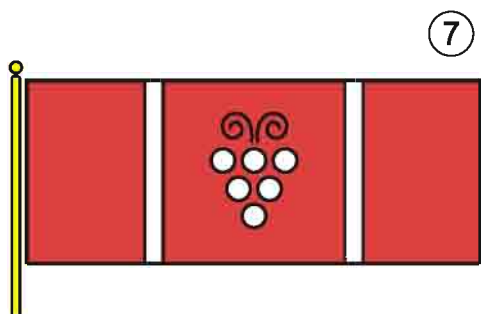
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VII

KRAJEVNE ZASTAVE "K"

K

(A) (B) (C)

Krajevne zastave so enobarvne (rdeče, modre, zelene, črne, bele ali rumene). Barva ustreznega grbovnega ščita je barva zastavine rute. Ta predstavlja na svoji sredini glavni atribut iz grba, kajti krajevna zastava ne sme predstavljati nobenega grba, mora pa predstavljati ustreznega atribut. Vsak model je lahko izveden tudi v vertikalni izvedbi s tem, da simetrala atributa pokriva vzdolžno središčno zastavine rute.

Za vse kroje zastav na tej strani velja v glavnem vse, kar je navedeno na strani (12).

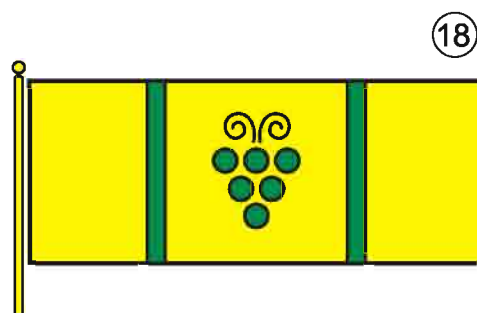
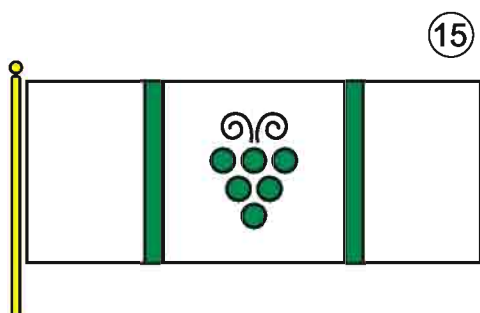
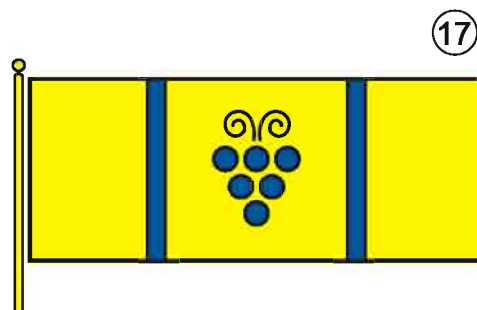
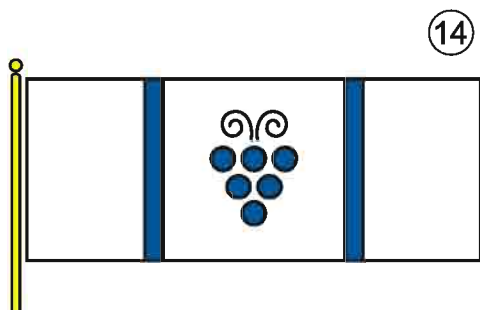
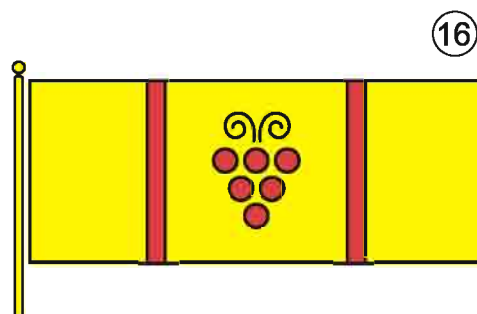
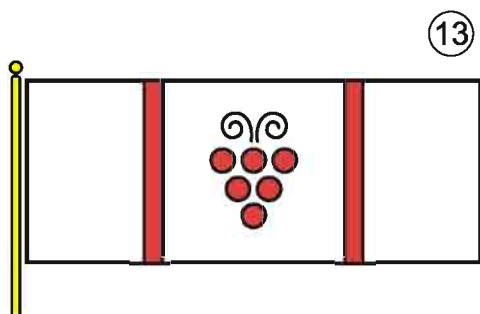
KROJI ZASTAV RAZLIČNIH RANGOV V DRŽAVNI UREDITVI

VII

KRAJEVNE ZASTAVE "K"

K

(A) (B) (C)

Krajevne zastave so enobarvne (rdeče, modre, zelene, črne, bele ali rumene). Barva ustreznega grbovnega ščita je barva zastavine rute. Ta predstavlja na svoji sredini glavni atribut iz grba, kajti krajevna zastava ne sme predstavljati nobenega grba, mora pa predstavljati ustrezní atribut. Vsak model je lahko izveden tudi v vertikalni izvedbi s tem, da simetrala atributa pokriva vzdolžno središčno zastavine rute.

Za vse kroje zastav na tej strani velja v glavnem vse, kar je navedeno na strani (12).